

**EBEVEYNLERİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIKLARI VE
DİJİTAL EBEVEYNLIK BECERİLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Çorlu Rehberlik ve Araştırma Merkezi

2022

Araştırma Koordinatörü

Esra KONT

Araştırma Ekibi

Esra KONT

Evin KARABAY

Gazi DEMİRTEPE

Hilal ÇALIŞKAN

Neslihan EŞSİZ

Serap GÜRSOY ELFANİ

Yakup ZANBAK

Bu araştırma Çorlu Rehberlik ve Araştırma Merkezi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü tarafından yürütülmüştür. Araştırma ile ilgili soru, görüş ve önerileriniz için aşağıda sunulan iletişim kanallarından bizlere ulaşabilirsiniz.

Adres: Şeyhsinan Mah. Ali Osman Çelebi Bulvarı No:15 Çorlu / TEKİRDAĞ

Telefon: 0282 673 95 95

e- posta: 864972.ram@gmail.com

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1. Araştırmanın Amacı

Çorlu Rehberlik ve Araştırma Merkezi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü tarafından kurgulanan bu araştırmada, Çorlu Rehberlik ve Araştırma Merkezi sorumluluk bölgesinde bulunan okullara devam etmekte olan bir çocuğu olan ebeveynlerin dijital ebeveynlik tutumları ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda aşağıda sunulan araştırma sorularına yanıt aranmaktadır:

1. Ebeveynlerin psikolojik sağlamlık düzeyleri araştırmada belirlenen sosyo-demografik değişkenler açısından anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
2. Ebeveynlerin dijital ebeveynlik tutumları araştırmada belirlenen sosyo-demografik değişkenler açısından anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
3. Ebeveynin psikolojik sağlamlık düzeyi ile dijital ebeveynlik tutumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?

2. Araştırmanın Önemi

Psikolojik sağlamlık bireyin zorlu yaşam koşulları karşısında güçlü durabilmesi anlamına gelmektedir. Alanyazın incelendiğinde psikolojik sağlamlığın yaşam doyumu, strese karşı dirençli olma, yaşamda umutlu olma ve psikolojik iyi oluş ile ilişkili olduğu belirtilmektedir(Kong, Wang, Hu ve Liu, 2015). Psikolojik sağlamlık bireylerin yaşamları üzerinde önemli etkilere sahiptir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2021-2022 eğitim öğretim yılı rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri genel hedefi olarak “psikolojik sağlamlık” belirlenmiştir.

Ebeveynin psikolojik sağlamlığının çocuğunun hem fiziksel hem de ruhsal sağlığı üzerinde önemli etkilerinin olduğu bilinmektedir. Teknolojinin gelişmesi günümüz hayatlarını biçimlendirmekte ve değiştirmektedir. Yeni nesiller, teknoloji ağlarının içinde büyümektedir. Gelişen teknolojiden ayrılmak kaçınılmaz olduğundan çocukların teknoloji ile birlikte büyüyeceği koşullara düzenlemek önemlidir. Günümüz dünyası teknolojik gelişmelerin sağladığı birçok avantajın yanında dezavantajları ile de yüz yüze gelmektedir. Böyle bir

dünyanın içinde ebeveynin dijital dünyayı tanması ve çocuklarını dijital dünya ile uyumlu olarak yetiştirmesi önem kazanmaktadır. Günümüz dünyasındaki gelişmeler dijital ebeveynlik kavramını ortaya çıkarmış görünmektedir. Ebeveynin psikolojik sağlamlığı ebeveynin tutumu, ebeveynlik becerileri üzerinde etkilidir. Bu araştırmada ise bir başka ebeveynlik becerisi olarak gözlenen dijital ebeveynlik tutumlarının psikolojik sağlamlık ile ilişkisi ele alınacaktır.

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ve KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmanın amacı, önemi, dijital ebeveynlik ve psikolojik sağlamlık kavramları ele alınacaktır. Kavramların tanımlanmasının ardından, kavramların birbiri ile olan ilişkisi ve ilgili araştırmalar sunulacaktır.

1. Dijital Ebeveynlik

Ebeveyn, biyolojik olarak çocuğubüyütmenin yanı sıra psikolojik anlamda da gelişmesinisaglamada sorumlu olan anne ve babadır (Şahin Konaş, 2021). Ebeveynliğin temel amaçları, çocuğunsaglığı ve güvenliğinin sağlanması, gelecekte üretken bir yetişkin olmak üzere hazırlanması ve kültüreldeğerlerinçocuğa aktarılması, bir başka ifade ile çocuğun sosyalizasyonudur (İnan Kaya, Mutlu Bayraktar ve Yılmaz, 2018). Ebeveyn olmak ise, çocuklarınıyetiştirilmesi ve sosyal hayata kazandırılması amaçlarına yönelik tutumlar, algılar, beklentiler, değerler ve faaliyetler bütünü olarak anlam kazanan bir inanç sistemini ifade eder (Darling ve Steinberg, 1993, akt. İnan Kaya, Mutlu Bayraktar ve Yılmaz, 2018).

Dijital kelimesinin anlamını Türk Dil Kurumu (TDK); “verileri bir ekran üzerinden elektronik olarak gören” şeklinde tanımlamıştır. Prensky (2001) 21.yy’da teknoloji içindebüyüyençocukları dijital yerli; ebeveynleri ise dijital göçmen olarak tanımlamıştır. Dijital yerliler, hayata günümüz teknolojileri ile başlayan, hayatının merkezinde çevrimiçi ortamların ve yeni teknolojilerin yer aldığı, günlükişlerininbirçoğunu dijital ortamlarda yürütengençler ve çocuklardanoluşurken; dijital göçmenler, dijital ortamlara adapte olmaya çalışan ve kendisini dijital teknolojilerin gelişimi ile yeni bir süreç içerisinde bulan bir kuşaktanoluşmaktadır (Bilgiç, Duman ve Seferoğlu, 2011). “Dijital göçmenler –dijital yerlilerin tam tersi olarak– kayda değer herhangi bir şekilde dijital dünyayadoğmamış ve dijital hayatta yaşamayan; ama dijital dünyada kendi yolunu bulan insanlardır” (Palfrey ve Gasser, 2008, akt. Eşgi, 2013). Yani dijital göçmenler, dijital dünyanıniçerisinde doğmuş olan dijital yerliler gibi sanal dünyaya aşınadeğil, sonradan uyum sağlamayaçalışan bir nesildir.

Ebeveynlik anne ve babaya çeşitli roller yüklemektedir.Dijital dünyada ebeveynlerin sorumlulukları ve rolleri farklılaşmaktadır(Yaman, 2018). Dijital göçmen olan ebeveynlerin,

dijital yerli olan çocuklarını dijital ortamların zararlarından koruyabilmek ve dijital ortamları işlevsel olarak kullanabilmeleri için bu dili öğrenmeleri ve bu duruma uyum sağlayabilmelerigerektiğisöylenebilir(Manap, 2020). Çocuklarını dijital yaşama uyumlu bir biçimdeyetiştirmek durumunda olan ebeveynlerin sahip olmaları gereken birtakım yeterlikler olması gerekmektedir (Yaman, Dönmez, Akbulut, Kabakçı Yurdakul, Çoklar ve Güyer, 2019). Bu yeterliklerden biri de dijital ebeveyn kavramı ile ifade edilmektedir.

Alanyazında “dijital ebeveynlik” kavramına bakıldığında Huang ve diğerleri (2008) ebeveynlerin çocuklarını uygunsuz içerikten koruyabilme, çevrimiçi zorbalıkla başa çıkma, sosyal medyayı izleme, çocukeğitimiyle ilgili karar almada dijital kaynakları kullanma, çevrimiçidiğer ebeveynleri bulma ve bunlara katılma ölçütlerini dikkate aldığıçalışmada “Dijital Ebeveynlik” kavramını, koruma sağlama, sosyal medya kullanımını izleme, bilgi ve kaynak bulma ve ilişki kurma şeklindekavramsallaştırmışlardır(Manap, 2020).Bir başka kaynaktadijital ebeveynlik; dijital çağinihtiyaç ve beklentilerine göre davranan, temel veya orta düzeyde teknoloji okuryazarı olan, dijital ortamın sağladığı faydaların farkında olan, dijital ortamın risk ve tehditlerine karşı kendisini ve çocuklarını koruyabilen, dijital ortamda da saygılı davranan ve çocuklarınaörnek olan, dijital dünyadakigelişmeleri takip etmeyi bırakmayan birey olarak tanımlanmıştır (Yurdakul, Dönmez, Yaman ve Odabaşı, 2013). Rode (2009) dijital ebeveynlik kavramını kullanırken çocuklarınçevrimiçigüvenliği ve ebeveynlerin koruma sorumluluğoulduğununüzzerinde durmaktadır (Manap, Durmuş, 2021). Aynı zamanda Yurdakul vd. (2013) dijital ebeveynliği; dijital okuryazarlık, farkında olma, etik, yenilikçilik ve kontrol olarak sınıflandırmıştır.

1.1. Dijital Ebeveynlik Roller

1.1.1. Farkında Olma Rolü: Akıllı telefon, tablet ve bilgisayar gibi dijital araçları kullanan bir birey dijital dünyaya ilişkin fırsatların ve olumsuz içeriklerin farkına varabilen, avantaj ve dezavantajlarını bilen bir birey olmalıdır (Yay, 2017). AÇÇAP’a göre (Avrupa ÇevrimiçiÇocuklar Araştırma Projesi, 2010) internet ortamındaki fırsatlara, çevrimiçiolanaklar; internet ortamındaki risk ve tehditlere, çevrimiçi riskler olarak ifade edilmiştir (akt. Şahin Konaş, 2021). Yurdakul vd. (2013) ebeveynlerin, dijital teknolojilerin çevrimiçi olanakları olduğu gibi çevrimiçi risklerinde farkında olması noktasında aşağıdakiözelliklere sahip olunmasının öneminibelirtmiştir.

- Çevrimiçi risk ve tehditlerin farkında olma.
- Çocuğun internet ve teknoloji bağımlılığını fark etme.
- Tehlike sinyallerini çocuklardan önce hissetme.
- Çocuğun çevrimiçi ortamlarda yaptıklarından haberdar olma.

Dijital ebeveyn farkında olma rolü ile çevrimiçi ortamlardaki risk ve tehditleri fark etmektedir (Şahin Konaş, 2021). Dijital ebeveynlik farkındalığı, çocukların dijital araçları kullanım becerilerine katkı sağlayacağı gibi risklerden de korunmalarını sağlamaktadır (Manap, 2020).

1.1.2. Kontrol-Denetim Rolü: Çevrimiçi ortamlara erişimin ve kullanımın kolaylaşması çevrimiçi risklerin de artmasına yol açmıştır (Yurdakul vd., 2013). Teknolojiyi çocukların hayatından tamamen çıkarmak mümkün olmadığı gibi sağlıklı da değildir. Çocuğun teknolojiyi kullanmasına fırsat vermeli bu konuda ebeveynler onlara rehberlik edebilmelidir. Yaşanan olumsuzluklara rağmen, riskleri azaltmak için çeşitli stratejiler ve yöntemler uygulanırken çocukların çevrimiçi fırsatları azaltılmamalı, onların belli düzeydeki risklerle mücadele edebilmeyi öğrenme olanakları sınırlandırılmamalıdır (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011).

1.1.3. Dijital Okuryazarlık Rolü: Çağımızdaki okuryazarlığın geleneksel okuryazarlıktan farklı becerileri ve yeterlilikleri vardır (Şahin Konaş, 2021). Bu beceri ve yeterliliklerden en önemlisi bireylerin dijital çağda yeni teknolojik gelişmelere uyum sağlamasıdır (Aytaş ve Kaplan, 2017). Dijital çağda bireylerin hayatta kalma becerisini dijital okuryazarlık becerisi olarak ifade edilmiştir (Eshet- Alkalai, 2004, akt. Şahin Konaş, 2021). Yurdakul vd.'e (2013) göre dijital okuryazar bireyler;

- Temel düzeyde teknoloji kullanma,
- Teknoloji ile ilgili yaşanan sorunlara toleranslı olma,
- Yeni teknolojileri takip etme,
- Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gizlilik politikalarını bilme,

gibi özelliklere sahip olmalıdır. İnternet okuryazarlığı az olan anne-babaların, internet okuryazarlığı fazla olan anne babalara oranla daha az internet kullandıkları; internet kullanım konusunda çocuklarını daha az yönlendirdikleri ve teşvik ettikleri bilinmektedir (Lou, Shih,

Liu, Guo ve Tseng, 2010, akt. Yaman, Dönmez, Akbulut, Kabakçı Yurdakul, Çoklar ve Güyer, 2019).

1.1.4. Etik Rolü: Etik kurallar, gerçekyaşamda olduğu gibi dijital ortamda da yer almaktadır (Bayrak, 2017). Dijital etiğin tanımına baktığımızda çevrimiçi ortamlarda beklenen davranışları belirleyen standartlardır (Yaman, 2018). Yurdakul vd. (2013) ebeveynlerin aşağıda belirtilen dijital ebeveynlik etik rolünün özelliklerine sahip olması gerektiğini belirtmiştir:

- Fikri mülkiyete saygılı olma (Bilginin kaynağını bilme ve belirtme),
- Erişilen bilginin doğruluğu (Bilginin doğruluğu/ güvenilirliği/ gerçekliğini araştırma),
- Erişilen bilginin kaynağına uygun davranma (Bilginin hak sahibi kişi veya kuruluşların isteği).

1.1.5. Yenilikçilik Rolü: Bireyin yenilikleri diğerlerine göre daha fazla benimsemesi yenilikçi düzeyi ile ilgili olduğu söylenebilir (Şahin Konaş, 2021). Bireysel yenilikçilik, bireylerin yeni düşünceleri denemeye ve yeniliğe karşı risk alan, yeniliğe uyum sağlayan, yeniliği kabullenen ve yeni olan her şeye istekli olan bireyleri belirtmektedir (Rogers, 2003, akt. Şahin Konaş, 2021). Ebeveynler dijital yeniliklere karşı istekli ve ilgili olmalı, yenilikleri takip edebilmeli, yeniliklerin olanak ve risklerinin farkında olabilmelidir (Yurdakul vd., 2013).

2. Dijital Ebeveynlik İle İlgili Araştırmalar

Livingstone vd. (2018) yaptıkları çalışmada ebeveynlerin dijital araçları kullanımda nelerin etkili olduğunu belirlemeye çalışmışlardır. Çalışma sonunda ebeveyn internet kullanım durumlarının çocukların yaşlarına göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Yaman, 2018).

Ebeveynlerin dijital risklere ve bu risklere yönelik olarak önlem alma durumlarının incelendiği çalışmada ebeveynlerin, riskler hakkında bilgi sahibi oldukları ve risklere karşı önlem alma konusunda yeterli oldukları belirlenmiştir (İnan-Kaya, Mutlu-Bayraktar ve Yılmaz, 2018). Ancak ebeveynlerin dijital ortamlardaki risklere karşı çocuklarını koruma yolları farklılık göstermektedir. Ebeveynlerin dijital tehlikelere ve bu tehlikelere yönelik

olarak önlem alma hallerinin incelendiği çalışmada ebeveynlerin tehlikeler hakkında bilgi sahibi oldukları ve risklere karşı önlem alma konusunda yeterli oldukları sonucu elde edilmiştir.

Yaman, Sönmez, Akbulut, Kabakçı Yurdakul, Çoklar ve Güyer (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışmada; dijital okuryazarlık, dijital güvenlik ve dijital iletişim başlıkları altında üç faktörlü bir yapıya sahip 38 maddelik dijital ebeveynlik öz yeterlilik ölçeği geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçek cinsiyet, gelir, meslek, eğitim ve internet kullanım durumuna göre incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; dijital ebeveynlik öz yeterlilik düzeyi cinsiyet, gelir, meslek, eğitim ve internet kullanım durumuna göre farklılaşmamaktadır.

Yalçın ve Duran (2017) ortaokulda öğrenim gören çocukların teknolojik araçlara sahiplik durumunun ortaya konması ve aile-çocuk internet bağımlılık düzeylerinin sosyo-demografik faktörlerle ilişkisini ortaya koymayı amaçladığı çalışmaya beşinci, altıncı ve yedinci sınıfta öğrenim gören çocuklar ile onların ebeveynlerini ($n=286$) araştırmaya dahil etmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre ebeveynler çocukların teknolojik araç kullanım süresinin arttıkça akademik başarı ve sosyal ilişkilerinin zayıfladığını belirtmişlerdir.

Akçay ve Özcebe (2012) bilgisayar oyunu oynayan ebeveyn ve çocukları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada; bilgisayar oyunu oynayan anne ya da baba rolü olan ebeveynlerin çocuklarının tamamı bilgisayar oyunu oynamaktadır. Araştırmada çocuklarının bilgisayar oyunu oynamasını ebeveynlerinin %22.9'unun bazen sınırlandırdığı veya hiç sınırlandırmadığı; çocuklarının şiddet içeren bilgisayar oyunu oynamasını % 39'unun bazen sınırlandırdığı veya hiç sınırlandırmadığı sonucuna varılmıştır.

Weaver, Komlodi, Wong, Joshi ve Sellei (2012) tarafından yapılan araştırmada çocuklarının teknolojiyi kullanımlarına yönelik ebeveyn tutumlarını öğretmeyi amaçlamıştır. Macaristan ve Hindistan'da 10-15 yaş arası toplam 70 öğrenciyle görüşülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre her iki ülkede bulunan öğrencilerin ebeveynleri, teknolojik aletleri kullanmaya ilişkin sınırlama getirdiği görülmektedir. Macaristan'daki öğrencilerin ebeveynleri teknolojiye karşı olumsuz tutum sergiledikleri tespit edilmiştir (Akt.; Manap, 2020).

Marsh, Downs ve Craner (2017) tarafından yapılan araştırma uzmanların dijital ebeveynlik stratejileri hakkında görüşlerini alarak yetişkinlerin, gençlere çevrimiçi davranışına nasıl rehberlik edeceklerine karşı tutumlarının belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma 16 uzman katılımıyla yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Sonuca

göre uzmanların azaltma yöntemleri, iletişim ve eğitim çevrimiçi davranış hakkında aynı fikirdeyken, izleme konusunda bölünmüştür (Akt.; Kuzu-Jafari, 2021).

Warren (2017) tarafından yapılan çalışmada ebeveynlerin medya tutumlarını ve ebeveyn arabuluculuğunun incelemek istemiştir. ABD’de yaşayan 10-17 yaş aralığında çocuğa sahip olan 531 ebeveyne ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre ebeveyn arabuluculuğunda cinsiyet farklılıklarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Akt.; Manap, 2020).

Coyne ve diğerleri (2017) tarafından ebeveyn medya kullanımı ile çocuk medya kullanımı arasındaki ilişkiyi ve özellikle medyanın çocuk bakıcılığı ilişkilerini nasıl etkileyebileceğini veya güçlendireceğini daha iyi anlamak amacıyla yapılan araştırmada; ebeveynlere, yüksek kaliteli içerik seçmeyi ve arabuluculuk stratejileri kullanmayı önermektedirler. Küçük çocuklar için kısıtlayıcı arabuluculuğun daha iyi olduğunu düşündükleri, böylece gelişimlerine uygun oyunları öğrenebilmeleri için zaman kazanmalarını tavsiye etmektedirler. Aktif arabuluculuk çocuklar için, iki yaşından büyük çocuklar için önerilmektedir. Çocuklara sevdikleriyle bağlantı kurmak için medyayı kullanabilecekleri ve ekranda görülenleri bir ebeveyn araştırması yaparak dünya hakkında daha fazla bilgi edinebilecekleri öğretilmelidir (Akt.; Yaman, 2018).

Lauricella ve diğerleri (2015) ABD’de 0-8 yaş arası çocuğa sahip 2300 ebeveyn ile ebeveynlerin dijital araç kullanım alışkanlıklarının çocukların dijital araç kullanım alışkanlıklarını yordayıp yordamadığını incelemişlerdir. Sonuç olarak; hem ebeveyn hem de çocuklar açısından genelde harcanan süresinin televizyon, bilgisayar, akıllı telefon ve tablet aracılığı ile gerçekleştirildiğini belirtmişlerdir. Elde edilen sonuçlara göre çocukların ekran başında geçirdiği süreyi ailenin ekran başında geçirdiği süre büyük oranda yordamaktadır (Akt.; Manap, 2020).

Selwyn (2004) İngiltere’de 1001 ebeveyn ile yapmış olduğu çalışmada; birçok çalışmadan farklı olarak ebeveynlerin bilgisayar kullanım eğilimlerinde çocukların arabuluculuk rolünü araştırmıştır. Elde edilen sonuçlara göre; ebeveynlerin bilgisayar alma ve bilgisayarda vakit geçirme düzeyleri ile öğrencinin etkisinin az olduğu ortaya çıkmıştır. Yani çocukların bilişim teknolojilerine olan eğiliminin ebeveynlerin eğilimini yüksek düzeyde etkilemediği ebeveynlerin bilgisayar kullanım eğilimleri yüksek oranda başka değişkenlere bağlı bulunmuştur. Çocukların ebeveynlerini benimseyip benimsememesi ile ebeveynlerin teknolojiyi kullanıp kullanmaması arasında da ciddi bir ilişki olmadığı başka bir bulgu olarak ifade edilmektedir (Akt.; Yaman, 2018).

Baker, Sanders ve Morawska (2017) tarafından yapılan çalışmada cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek ve finansal yapı gibi demografik bilgiler ile ebeveynlerin dijital araçları kullanım durumları değişkenlerine göre farklılaşma olmadığı belirlenmiştir. Çalışmada katılımcıların demografik bilgilerine ve ailelerin ekonomik durumlarına ve eğitim temelinde genel İnternet erişimine ve kullanıma bağlı dijital bölünme belirtileri bulunmamıştır. Düşük eğitim seviyesi ve az gelirin çevrimiçi kaynakları kullanımla ilişkili olmadığı belirlenmiştir.(Akt.;; Manap, 2020).

Benzer şekilde Net ChildrenGo Mobile Project kapsamında Mascheroni ve Ólafsson (2016) tarafından yapılan çalışmada da ailenin sosyo-ekonomik durumunun akıllı telefon gibi dijital araç sahipliği ile farklılaşma olmadığını göstermektedir.

Ayas ve Horzum (2013) tarafından yapılan çalışmada ilköğretim öğrencilerinin internet tutumlarının belirlenerek internet ebeveynlik stili ve internet bağımlılıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilen çalışmada İnternet Ebeveynlik Stilleri Ölçeği (İESÖ)Türkçe'ye uyarlanmıştır. Çalışma sonucunda ailelerin yarısından çoğunun (%52,5) ihmalkâr, ailelerin %23,5'inin müsamahakâr, ailelerin %20'sinin demokratik ve ailelerin %4'ünün de otoriter İnternet ebeveyn stiline sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bir diğer sonucuna göre internet bağımlılığı üzerinde ihmalkâr İnternet stiline sahip ebeveynlerin rolünün önemli olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin İnternet stillerinde cinsiyet, öğrenim görülen sınıf ve internet kullanım 34 becerilerinin anlamlı farklılaşma olduğu görülmektedir. Türkçe'ye uyarlaması gerçekleştirilen İESÖ ile çalışmalar yapılmıştır.

3. Psikolojik Sağlamlık

3.1. Psikolojik Sağlamlık Kavramı

Günümüzde sıkça karşılaşılan psikolojik sağlamlık kavramı Latince “resilience” kökünden gelmektedir. Latince anlamı maddenin elastik bir halde olması bir şekle sokulmaya çalışıldığında eski haline geri dönebilmesi demektir. Ülkemizde psikolojik sağlamlık aynı zamanda “yılmazlık”, “kendini toparlama gücü” olarak ta kullanılmaktadır(Terzi, 2006). Psikolojik sağlamlık kavramı farklı kuramlara ve araştırmacılara göre farklı şekillerde açıklanmıştır.

Kahvecioğlu, 2016; psikolojik sağlamlığı toplumsal durumların oluşturduğu zor veya riskli durumlardan kişinin sağlıklı bir şekilde çıkabilme kapasitesi olarak yorumlamıştır.

Bir başka yoruma göre psikolojik sağlamlık kişinin zor koşullara karşı gösterdiği dayanıklılık seviyesi ve yeni koşullar oluşturabilme gücü olarak açıklanmıştır (z ve Yılmaz, 2009).

Psikolojik olarak sağlıklı kişiler aynı zamanda yaşadığı olumsuz durumlar, stres ve travmalar karşısında mücadele etmeyi ve daha hızlı bir şekilde sağlıklı hale gelebilen kişilerdir (Eminağaoğlu, 2006).

Tarihsel olarak bakıldığında uzun yıllar boyunca psikolojinin hasta odaklı bir yapı üzerine işlediği grlmektedir. İkinci Dünya Savaşı sonrası “hastalık modeli” daha fazla önem kazanan bir hale gelmiştir (Seligman, 2002). Psikolojik sağlamlık açısından bakıldığında bireyin olumlu yönlerinin uzun seneler boyunca göz ardı edildiği gözler önüne serilmektedir.

Pozitif psikolojinin kurucuları olarak MartinSeligman ve MihalyCsikszentmihalyi kabul edilmektedir. Pozitif psikoloji insanların gcl yönlerine ve potansiyellerine odaklanan bir kuram olarak kabul edilmektedir. Uzun seneler ihmal edilen insanın pozitif yanı, insan doğasının işleyişi ve insanın sağlamlığı konuları pozitif psikolojinin kurulması ile birlikte önemli araştırmalarda yer bulmuşlardır (Kararımak ve Siviş, 2008).

Pozitif psikolojinin oluşumu sonrası psikolojik sağlamlık, öznel iyi oluş, umut ve mutluluk gibi kavramlar literatürde araştırma konusu olarak daha fazla yer almaya başlamıştır (Aslan, 2020).

Stresli yaşam olaylarının sebep olduğu risk faktörleri ve koruyucu faktörler gelişimsel bir durum olarak tanımlanan psikolojik sağlamlık kavramına katkıda bulunmaktadır (Kararımak, 2006).

3.2. Psikolojik Sağlamlık ve Risk Faktörleri

Psikolojik sağlamlığı anlamlandırabilmek için öncelikle risk faktörleri ve koruyucu faktörlerin tanımlanması gerekir. Risk faktörleri, istenmeyen bir durumun olma olasılığını artıracılabilecek etkenler olarak tanımlanabilir (Eraslan apan, 2017).

Psikolojik sağlamlık kavramının gelişimi için öncelikle bireyin bir risk içerisinde olması veya örseleyici bir olayla karşılaşması gerekmektedir (Gizir, 2007). Dalgasız denizde iyi kaptan yetişmez sözü ile psikolojik sağlamlık kavramı daha net bir şekilde açıklanabilir.

Risk; zorluk, felaket ve sıkıntı anlamına gelmektedir. Risk faktörleri, “olumsuz bir durumun ortaya çıkma olasılığını artıracak ya da bir problemin süregelemesine neden olacak etkiler olarak tanımlanmaktadır (Gürkan, 2006).

Psikolojik sağlamlık konusunda risk faktörleri sınıflandırıldığında çocuklar ve ergenler için bireysel, ailesel ve çevresel olarak 3 sınıfa ayrılmaktadır (Gizir, 2007).

Bireysel risk faktörlerine bakıldığında erken doğum, zekâ seviyesinin düşüklüğü, olumsuz yaşam koşulları, kronik hastalıklar, sağlık sorunları, madde kullanımı ve özgüven eksikliği, benlik saygısının düşüklüğü çocuklar ve ergenlerde risk faktörlerinin en fazla rastlananları arasındadır. (Tümlü, 2012).

Doğuştan gelen ya da sonradan ortaya çıkan karakter özelliklerinin risk faktörlerini artırdığı araştırmalar sonucunda ortaya koyulmuştur (Aslan, 2020).

Çevresel risk faktörleri bireyin kendisi ve ailesi dışında kalan iklimin getirdiği dış faktörler olarak tanımlanmaktadır (Sezgin, 2006). Çevresel risk faktörlerine örnek olarak aile ve bireyden bağımsız olarak oluşan ekonomik zorluklar, yoksulluk, ihmal ve istismar, doğal afet, savaş, göç, terör, evsizlik, işsizlik gibi durumlar ortaya çıkmaktadır (Toprak, 2014).

Ailesel risk faktörleri anne babanın psikopatolojisinin bulunması, ebeveyn boşanması, ebeveyn kaybı, tek ebeveyn ile büyüme, ergen ebeveynler gibi örneklendirilebilir (Aslan, 2020). Genel olarak ebeveyn eksikliği üzerine durulan ailesel risk faktörü için Alıcı (2010); ebeveyn kaybını maddi veya manevi bakım veren kişinin hayattan ayrılmasından ziyade kişinin yaşam dengesini bozacak bir durum olarak nitelemektedir.

3.3. Psikolojik Sağlamlık ve Koruyucu Faktörler

Yaşanan olumsuz hayat olaylarının etkisini azaltan ve kişinin yıkıcı olmaktan ziyade yapıcı olmasını sağlayan durumlar koruyucu faktörler olarak açıklanabilir (Aslan, 2020). Koruyucu faktörler oluşan olumsuz olayın gelecekte oluşacak etkisinin azaltılmasında etkilidir (Kararımak, 2006).

Koruyucu faktörler; kişinin yaşadığı olumsuz olayların yarattığı etkiye karşı bir tampon görevi yapmakla birlikte kişinin uyum düzeyini artırmaktadır (Bayraklı, 2010).

Bireysel, toplumsal ve ailesel risk etmenlerin etkisini hafifleten ve kişinin gelişimsel dönem ihtiyaçlarını karşılayan koruyucu faktörler kişiyi başarılı bir hayata ulaştırmaktadır (Terzi, 2006).

Koruyucu faktörler bireysel, ailesel ve çevresel şeklinde sınıflandırılmaktadır (Gülay, 2008).

Bireysel koruyucu faktörler kişinin içsel yaşantısının oluşturduğu risk yaşantılarının oluşturduğu etkiyi azaltan, sorunları fark etmeyi sağlayan ve bireyin destekçisi olan özelliklerdir (Gürkan, 2006). Gizir'in (2007) yaptığı sınıflandırmaya göre zeka, akademik başarı, olumlu veya kolay mizaç, iç kontrol odağı, benlik saygısı ve öz yeterlik, kişisel farkındalık ve kendini kabul, özerklik, yaşam hedefi ve gelecek için olumlu beklentiler, etkili problem çözme becerisi, iyimserlik ve umut, sosyal yetkinlik, mizah duygusu ve sağlık bireysel koruyucu faktörlerdir.

Ailesel koruyucu faktörler; bireyin yetiştiği aile ortamının getirdiği yaşam koşullarının kişilik özelliklerine yansiyarak kişinin yaşadığı olumsuz yaşam olaylarına karşı destekleyici bir hal almasıdır (Tanyeri, 2016). Bu koruyucu faktörler arasında; destekleyici anne-baba ya da bir aile üyesi, çocuğa yönelik gerçekçi beklenti, aile ile beraber yaşama, demokratik ebeveyn tutumu, anne/babanın eğitim düzeyi, sosyo-ekonomik açıdan iyi düzeyde olma gibi faktörler yer almaktadır (Kararımak, 2006). Ailesel koruyucu faktörlere bakıldığında çocuğun gelişim döneminde oluşan bu özelliklerin hayatın her anında önemli yer tuttuğu görülmektedir (Çimen Koçak, 2021).

Çevresel koruyucu faktörler; kişiden ve aileden bağımsız olarak gelişen kişinin risk faktörleri ile karşı karşıya kaldığı süreç içerisinde kişinin destek aldığı sistemlerdir (Tatarer, 2020). Çevresel koruyucu etkenlerin ilgi ve desteği çocuğun psikolojik sağlamlığını büyük oranda etkilemektedir (Kahvecioğlu, 2016). Çevresel koruyucu etmenler arasında iyi bir okul ortamı, olumlu arkadaş ilişkileri, sosyal hizmetlerin varlığı, olumlu sosyal destek gibi durumlar yer almaktadır (Tanyeri, 2016).

3.4. Psikolojik Sağlamlık ve Olumlu Sonuçlar

Bireyin psikolojik sağlamlık altında hayatı boyunca karşılaştığı risk faktörleri ve koruyucu faktörler arasında oluşan etkileşim sürecinin sosyal alandaki başarıya yol açması olumlu sonuçlar olarak ifade edilebilir (Gizir, 2007). Bireyin tüm şartlara rağmen gelişim dönemlerinde sağlıklı bir şekilde ilerlemesi ve hayata uyum göstermesi olumlu sonuçlar olarak açıklanmaktadır (Terzi, 2008).

Psikolojik sağlamlık konusunda yapılan araştırmaların birçoğunda riskin tanımı yeterli olmayıp akademik ve sosyal hayatta oluşan başarılı durumlarda değerlendirilmiştir (Gürgan, 2006).

Psikolojik sağlamlık konusunda olumlu sonuçlara örnek olarak gelişim görevlerinin yerine getirilmesi, akademik başarı, olumlu sosyal ilişkiler, sosyal yeterlilik, suça yönelik davranışlardan uzak durma, psikolojik sağlık, duygusal problemlerin azlığı, mutluluk, okula devam etme, yaşa uygun spor yapma, sosyal yardım çalışmalarına katılma, ders dışı etkinliklerde bulunma, kurallara uygun davranışlar ve psikososyal uyum gibi davranışlar yer almaktadır (Gürgan, 2006).

4. Psikolojik Sağlamlık İle İlgili Araştırmalar

Bozkurt(2017),tarafından psikolojik sağlamlığın çalışan annelerin suçluluk ve pişmanlık duyguları, psikolojik sağlık ve iyi oluş hali üzerindeki rolü incelenmiştir. Katılımcılar Türkiye'de farklı şehirlerde yaşayan 342 çalışan anneden oluşmaktadır. Katılımcılardan sosyo-demografik formu, Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, alışma Suçluluğu Ölçeği, Karara İlişkin Pişmanlık Ölçeği, Depresyon, Kaygı, Stres Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği cevaplandırmaları istenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, psikolojik sağlamlık düzeyleri yüksek olan çalışan annelerin daha düşük suçluluk ve pişmanlık düzeylerine sahip oldukları ve daha düşük stres, kaygı ve depresyon düzeylerine sahip oldukları bulunmuştur. Ayrıca psikolojik sağlamlık düzeyleri yüksek olan katılımcıların yaşam doyumlarının da daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Gizir (2004) yoksulluk içindeki sekizinci sınıf öğrencilerinin akademik sağlamlıklarının gelişmesine yardım eden koruyucu bireysel özellikler ve çevresel faktörleri incelemiştir. Koruyucu faktörlerin birey, aile ve çevre boyutları ile akademik sağlamlıkla arasındaki olumlu yönlü ilişkiler olduğunu bulmuştur.

Gizir (2007), psikolojik sağlamlıkla ilgili koruyucu faktörleri incelediği bir çalışmasında öz-yeterlik inancının da bireysel koruyucu faktör olduğunu belirtmiştir.

ağlar(2018), tarafından ocuk ve ergen psikiyatrisi polikliniğine başvuran, ebeveynleri boşanmış olan 41 kız ve 59 erkek ocuk hasta (olgu grubu) ile ebeveynleri boşanmış olmayan 36 kız ve 64 erkek ocuk hasta (kontrol grubu) ruhsal sorunlar, psikolojik sağlamlık, öz-kavramı, ebeveyn kabul / reddi açısından karşılaştırılmıştır. Anne babası boşanmış olan çocuklar ile anne babası evli olan çocuklar karşılaştırıldığında çocukların doldurduğu ocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puanları açısından iki grup arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Akar(2018),tarafındanPsikolojik Sağlamlık Programı'nın etkililiğini test etmek amacıyla deney-kontrol gruplu ön-test, son-test ve izleme ölçümlü deneysel model kullanılmıştır. PSP'nın etkinliği ile ilgili öz-bildirim ölçümleri PSTBÖ, KPSÖ, KTGÖ ile ebeveyn bildirim ölçümleri ise PSTBÖ-EF ile alınmıştır. Program 10 oturum (sırasıyla, (1) Gruba Giriş, (2) Psikolojik Sağlamlık, (3) Empati, (4) Stres Yönetimi, (5) Esneklik, (6) Gerçekçi/gerçekçi Olmayan Düşünce (7) iyimserlik/kötümserlik, (8) Otonomi, (9) Mizah, (10) Sonlandırma) olarak hazırlanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan 10 oturumluk Psikolojik Sağlamlık Programı deney grubundaki katılımcılara uygulanmıştır. Kontrol grubuna herhangi bir etkinlik uygulanmamıştır. Program her hafta iki oturum şeklinde toplam beş hafta süreyle uygulanmıştır. Her bir programın uygulama süresi 75-90 dakika arası değişmiştir. Araştırma sonucu hem özbildirime hem de ebeveyn bildirimine dayanan ölçümlerde PSP'nın yoksul ergenlerin psikolojik sağlamlık düzeyini artırmada etkili bir müdahale yöntemi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kaya vd. (2016), tarafından eğitim stresinin ortaokul öğrencilerinde psikolojik sağlamlığı yordama gücünün araştırıldığı araştırmada, çalışma baskısı, başarısızlık kaygısı ve ders yükünün öğrencilerde psikolojik sağlamlığı anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur.

Aktaş(2018), tarafından ortaokul öğrencilerinde internet ve dijital oyun bağımlılığının psikolojik sağlamlık ve saldırganlıkla ilişkisini belirlemek amacıyla kesitsel olarak yapılan araştırmada ortaokulda öğrenim gören 2204, örneklemini ise 889 öğrenci oluşturmuştur. Aktaş İnternet ve dijital oyun bağımlılığı ile psikolojik sağlamlık arasında istatistiksel olarak zayıf düzeyde negatif anlamlı bir ilişki olduğu, internet ve dijital oyun bağımlılığı arttıka psikolojik sağlamlığın azalma gösterdiği görölmektedir.

Elsel(2019) Kastamonu ilinde yaşıyan ve uygun örnekleme yoluyla seçilen 391 katılımcıyla oluşturmuştur. Bu araştırmada ilk olarak yetişkin bireylerde özgüven ve psikolojik sağlamlıkla ilişkili olabilecek sosyo-demografik değişkenler incelenmiş ve ikinci aşamada psikolojik sağlamlıkla ilişkili değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde özgüvenin psikolojik sağlamlıkla ilişkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda yetişkin bireylerin özgüven ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Ayrıca, yaş arttıkça yetişkin bireylerin özgüven düzeyleri ve psikolojik sağlamlıkları artma eğilimindedir. Medeni duruma göre ise evli bireylerin psikolojik sağlamlık ve özgüven düzeylerinin bekâr bireylerden anlamlı bir şekilde yüksek olduğu bulunmuştur. Özgüven mesleki çalışma süresiyle ilişkili değilken, mesleki çalışma süresi arttıkça psikolojik sağlamlık artma eğilimindedir. Gelir düzeyine göre ise gelir düzeyi arttıkça özgüven ve psikolojik sağlamlık düzeyleri artma eğilimindedir. Yaşanılan yer özgüven ve psikolojik sağlamlık düzeyleriyle ilişkili değildir. Son olarak, bu araştırmada katılımcıların cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, gelir düzeyi ve çalışma süresi kontrol edildiğinde özgüveni yüksek olan bireylerin psikolojik sağlamlıklarının da yüksek olduğu bulunmuştur.

Fırat(2021) tarafından araştırmanın temel amacı olan duygu düzenleme becerileri ile psikolojik sağlamlık düzeyleri ve yaşam doyumu arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda çalışmaya 335 kadın ve 75 erkek olmak üzere toplam 410 kişi katılım sağlamıştır. Evli bireylerin yaşadıklarından dolayı kendini ve diğerlerini suçlamaları, yaşadıkları olayları kabullenmeleri, olumsuz olaylara dair duygu ve düşünceler üzerine sürekli düşünmeleri arttıkça psikolojik sağlamlıkları düşük düzeyde azalmaktadır.

Akpınar(2021), Ergenlerde psikolojik sağlamlığın saat değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği; akran, okul, uyum, empati ve genel toplam alt boyutlarında incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bilgisayarlarında altı saat ve üzerinde zaman geçiren bireylerin psikolojik sağlamlıklarının aile ortamlarında diğerlerine kıyasen daha fazla olduğu görülmektedir. Ergenlerde psikolojik sağlamlık oyun türü değişkeninin okul ve uyum alt boyutları incelendiğinde aksiyon türü dijital platformlarda oynanabilen oyunları oynamayan ergenlerin lehine anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bir başka ifadeyle aksiyon türü dijital platformlarda oynanabilen oyunları oynamayan ergenlerin okullarındaki psikolojik sağlamlık düzeyleri; aksiyon türü dijital platformlarda oynanabilen oyunları oynayan ergenlere göre daha yüksektir ve aksiyon türü dijital platformlarda oynanabilen oyunları oynamayan ergenlerin, aksiyon türü dijital

platformlarda oynanabilen oyunları oynayan ergenlere kıyasen psikolojik sağamlıklarının alt boyutu olan uyumluluklarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Arıkan(2022), tarafından yapılan çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinde problemlili cep telefonu kullanımı ile duygusal öz-yeterlik ve psikolojik sağamlık arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışmaya bir devlet ve iki vakıf üniversitesinin çeşitli bölümlerinde öğrenim görmekte olan ve rastgele seçilen 213 kadın, 142 erkek olmak üzere toplam 355 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. “Üniversite öğrencilerinde duygusal öz-yeterlik, psikolojik sağamlık ve problemlili cep telefonu kullanımı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” alt problemi incelenmiş, öğrencilerin psikolojik sağamlık düzeyleri ile problemlili cep telefonu kullanımı ve duygusal öz-yeterlik düzeyleri arasında anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Bulgulara göre, üniversite öğrencilerinin psikolojik sağamlık düzeyleri arttıkça problemlili cep telefonu kullanma düzeylerinin azaldığı, duygusal öz-yeterlik düzeylerinin ise arttığı görülmüştür. “Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağamlık düzeyleri anne-baba ile birlikte yaşama değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?” alt problemi incelenmiş, psikolojik sağamlık düzeyinin anne-baba ile birlikte yaşama değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. Bu bulgu doğrultusunda, annesizden ayrı yaşayan öğrencilerin anne-babası ile birlikte yaşayan öğrencilere göre daha yüksek psikolojik sağamlığa sahip oldukları söylenebilir.

BÖLÜM 2

YÖNTEM

1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel araştırma modeli, değişkenler arasında birlikte bir değişimin olup olmadığını ve değişimin derecesini belirlemeyi amaçlamaktadır. Analiz sonucunda bulunan ilişkiler, neden-sonuç olarak yorumlanmayıp değişkenin bilinmesi halinde diğer değişkenin kestirilmesi hakkında ipuçları verir (Karasar, 2016). Araştırmada ebeveynlerin psikolojik sağlık düzeyleri ile dijital ebeveynlik becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlandığından ilişkisel tarama modelinin kullanılması uygun bulunmuştur.

2. Katılımcılar

Araştırmanın katılımcı grubunu Çorlu Rehberlik ve Araştırma Merkezi sorumluluk bölgesinde bulunan Çorlu, Ergene ve Marmara Ereğlisi ilçelerinde eğitim-öğretime devam etmekte olan öğrencilerin ebeveynleri oluşturmaktadır. Araştırma verileri okulöncesi, ilkököl, ortaokul ve lise kademelerinde görev yapmakta olan psikolojik danışman/rehber öğretmenler aracılığı ile toplanmıştır. Araştırmada toplamda 3180 ebeveyne ulaşılmıştır. Araştırma katılımcılarına ait betimsel istatistikler Tablo 1’ de sunulmuştur.

Tablo 1.

Katılımcılara Ait Betimsel İstatistikler

Değişkenler	Kategoriler	<i>n</i>	%
Ebeveynin Cinsiyeti	Kadın	2764	86.9
	Erkek	416	13.1
Çocuğun Cinsiyeti	Kız	1600	50.3
	Erkek	1580	49.7
Ebeveynin Yaşı	25 yaş ve altı	33	1.0
	26-35 yaş	939	29.5
	36-45 yaş	1823	57.3

	46-59 yaş	375	11.8
	60 yaş üstü	10	0.3
Gelir Durumu	Asgari ücretten az	278	8.7
	Asgari ücret	1398	44.0
	Asgari ücretten fazla	1504	47.3
Ebeveynin Çocuk Sayısı	1	583	18.3
	2	1655	52.0
	3	660	20.8
	4	175	5.5
	5	49	1.5
	6	24	0.8
	7 ve fazlası	34	1.1
Ebeveynin Eğitim Durumu	Okuryazar	53	1.7
	İlkokul	800	25.2
	Ortaokul	545	17.1
	Lise	1093	34.4
	Üniversite	674	20.3
	Lisansüstü	42	1.3
Çocuğun Devam Ettiği Okul Kademesi	Okulöncesi	248	7.8
	İlkokul	883	27.8
	Ortaokul	1758	55.3
	Lise	291	9.2

Tablo 1'e göre, katılımcıların 2764'ü kadın (%86.9), 416'sı (%13.1) erkektir. Ebeveynlerin 1600'ünün (%50.3) kız, 1580'inin (%49.7) erkek çocuğu bulunmaktadır. Ebeveynlerin yaşlara göre dağılımı incelendiğinde, 33'ünün (%1) 25 yaş ve altında, 936'sının (%29.5) 26-35 yaş arasında, 1823'ünün (%57.3) 36-45 yaş arasında, 375'inin (%11.8) 46-55 yaş arasında, 10'unun ise (%0.3) 60 yaş ve üstünde olduğu görülmektedir. Ailelerin gelir durumu incelendiğinde, katılımcıların 278'i (%8.7) asgari ücretten az, 1398'i (%44) asgari ücret, 1504'ü (%47.3) asgari ücretten yüksek gelire sahiptir. Katılımcıların çocuk sayıları incelendiğinde, 583'ünün (%18.3) bir çocuğu, 1655'inin (%52) iki çocuğu, 660'ının (%20.8)

üç çocuğu, 175'inin (%5.5) dört çocuğu, 49'unun (%1.5) beş çocuğu, 24'ünün (%0.8) altı çocuğu, 34'ünün (%1.1) 7 ve daha fazla çocuğunun bulunduğu görölmektedir. Ebeveynlerin eğitim durumları incelendiğinde 53'ünün (%1.7) okuryazar olduğu, 800'ünün (%25.2) ilkokul mezunu, 545'inin (%17.1) ortaokul mezunu, 1093'ünün (%34.4) lise mezunu, 674'ünün (%20.3) üniversite mezunu, 42'sinin (%1.3) ise lisansüstü mezunu olduğu görölmektedir. Ebeveynlerin 248'inin (%7.8) çocuğu okulöncesi kademesinde, 883'ünün (%27.8) çocuğu ilkokul kademesinde, 1758'inin (%55.3) çocuğu ortaokul kademesinde, 291'inin (%9.2) çocuğu lise kademesinde eğitim görmektedir.

3. Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasından önce ilgili izinler Tekirdağ İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınmıştır. İzinlerin alınmasının ardından Google Formlar üzerinden oluşturulan ölçekler ilgili okulların müdürlükleri ve okul psikolojik danışmanlarına ulaştırılmış ve okulların formu öğrenci velilerine ulaştırmaları sağlanmıştır. Katılımcılar formun en başında bulunan bölümde araştırmanın amacı ve araştırma etiği ile ilgili bilgilendirilmişlerdir. Katılımcılar bilgilendirilmiş onam formunu okuyup onayladıktan sonra ilgili ölçek maddelerine ulaşmışlardır. Veri toplama işlemi Mayıs-Haziran 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

3.1. Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcılara ait demografik bilgilerin belirlenmesi amacıyla araştırmacı grubu tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Araştırmada ebeveynlerin psikolojik sağlamlık düzeylerini belirleyebilmek amacıyla Doğan (2015) tarafında Türkçe'ye uyarlanan "Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği" kullanılmıştır. Dijital ebeveynlik tutumlarının belirlenebilmesi amacıyla ise İnan-Kaya, Mutlu-Bayraktar ve Yılmaz (2018) tarafından geliştirilen "Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Veri toplama araçları ile ilgili detaylı bilgiler devam eden bölümde sunulmaktadır.

3.1.1.Kişisel Bilgi Formu. Katılımcıların demografik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla araştırma grubu tarafından hazırlanmıştır. Formda ebeveynin cinsiyeti, çocuğunun cinsiyeti, ebeveynin yaşı, gelir durumu, eğitim durumu, çocuk sayısı, çocuğun devam ettiği eğitim kademesini belirlemeyi amaçlayan maddeler bulunmaktadır. (Bknz. EK 1.)

3.1.2.Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği. Smith, Dalen, Wiggins, Tooley, Christopher, Jennifer Bernard (2008) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışması Doğan (2015) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek, bireylerin psikolojik sağlık düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır (Bknz. EK 2). Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği altı maddeden oluşan tek boyutlu bir ölçektir (Örnek madde: “Sıkıntılı zamanlardan sonra kendimi çabucak toparlayabilirim.”). Ölçek beşli likert tipi bir derecelendirme (1 = “Hiç uygun değil”, 2 = “Uygun değil”, 3 = “Biraz uygun”, 4 = “Uygun”, 5 = “Tamamen uygun”) üzerinden yanıtlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 30, en düşük puan ise 6'dır. Ölçekten alınan yüksek puan, psikolojik sağlık düzeyinin yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçüt bağımlı geçerlik kapsamında Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği ile birlikte Oxford Mutluluk Ölçeği Kısa Formu (OMÖ-K) (Doğan ve Çötök, 2011) ve Ego Sağlığı Ölçeği (ESÖ) (Kararımak, 2007a) ve Connor-Davidson Psikolojik Sağlık Ölçeği (CDPSÖ) (Kararımak, 2007b) kullanılmıştır. Buna göre KPSÖ ile OMÖ-K arasında ($r = .40, p < .001$), ESÖ arasında ($r = .61, p < .001$) ve CDPSÖ arasında ($r = .66, p < .001$) ilişki bulunmuştur. Ölçeğin ölçümlerinden elde edilen veri setine ilişkin Cronbach alfa iç-tutarlık güvenilirlik katsayısı, .83 olarak bulunmuştur (Doğan, 2015).

Bu araştırma kapsamında, KPSÖ'nün yapı geçerliğini test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre tek faktörlü modelin ki-kare değeri 833 ($p = .00$) ve serbestlik derecesi (sd) 8'dir. χ^2/sd oranı 104.12olarak hesaplanmıştır. χ^2/sd oranının 5'ten küçük olması orta düzeyde uyuma işaret etmektedir (Sümer, 2000). Ayrıca χ^2/sd oranının örneklem büyüklüğünden etkilendiği ifade edilmektedir (Kline, 1998). Bu araştırma 3180 ebeveynin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle, modele ait uyum indeksleri incelenmiştir. RMSEA ve SRMR değerlerinin .05'in altında olması mükemmel uyumu gösterirken .08'den küçük olması iyi uyuma işaret etmektedir. CFI ve TLI değerinin .95'ten büyük olması mükemmel uyumu gösterirken, .90'dan büyük olması ise kabul edilebilir uyumu göstermektedir. (Marsh vd., 2006).Elde edilen sonuçlar ile ölçeğin tek boyutlu yapısını desteklenmiştir [$\chi^2 (8) = 833, \chi^2/sd= 104.12, RMSEA = .05, CFI = .97, TLI$

= .95]. Bu araştırmada, Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ile elde edilen tüm ölçüm için güvenilirliğinin belirlenmesi için hesaplanan Cronbach alfa iç-tutarlılık katsayısı ise .72'dir.

3.1.3.Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği. İnan-Kaya,Mutlu-Bayraktar ve Yılmaz (2018) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek ile ebeveynlerin dijital ebeveynlik yaklaşımına yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmaktadır (Bknz. EK 3.). Ölçek 12 madde ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin 1., 2., 5., 6., 10. ve 11. maddeleri *dijital medyanın etkili kullanımını onaylama* alt boyutunu (Örnek madde: “Çocuğumun teknolojik araçları faydalı bir amaç için kullanması beni memnun eder.”), 3., 4., 7., 8., 9. ve 11. maddeleri *dijital medyanın risklerinden koruma* alt boyutunu (Örnek madde: “Çocuğumun teknolojik araçları kullanması sonucu çevresi ile iletişiminin azalabileceğini düşünüyorum.”) oluşturmaktadır. Ölçek beşli likert tipi derecelendirme (1= “Hiç katılmıyorum”, 2= “Katılmıyorum”, 3= “Biraz katılıyorum”, 4= “Katılıyorum”, 5= “Tamamen katılıyorum”) üzerinden yanıtlanmaktadır. Ölçekten alınan puanların yüksek olması dijital ebeveynlik yaklaşımına yönelik tutumların olumlu olduğu göstermektedir. Ölçeğin ölçümlerinden elde edilen veri setine ilişkin Cronbach alfa iç-tutarlılık güvenirlilik katsayısı dijital medyanın etkili kullanımını onaylama alt boyutu için .776, dijital medya risklerinden koruma alt boyutu için .724 olarak bulunmuştur (İnan-Kaya,Mutlu-Bayraktar ve Yılmaz, 2018).

Bu araştırma kapsamında, DETÖ'nün elde edilen ölçümlerdeki geçerlik ve güvenilirliği hesaplanmıştır. Yapı geçerliğini incelemek amacıyla doğrulatoryıcı faktör analizi gerçekteştirilmiştir. Analiz sonucunda RMSEA değeri iyi uyum gösterirken, χ^2/sd oranı, CFI ve TLI değerlerinin kabul edilebilir uyum sınırları içinde kalmadığı görölmüştür [$\chi^2(53) = 1035$, $\chi^2/sd = 19.52$, RMSEA = .07, CFI = .86, TLI = .83]. Elde edilen uyum iyiliği değerlerinin yetersiz bulunması nedeniyle, ölçeğin yapısını değerlendirmek üzere açımlyıcı faktör analizi uygulanmıştır. Açımlyıcı faktör analizi sonuçları incelenmeden önce Bartlett Küresellik Testi ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerleri incelenmiştir. Bartlett Küresellik Testi sonucuna göre, χ^2 ve sd değeri sırasıyla 7298,182ve 66 bulunmuştur. Analiz sonuçlarına göre, bu değerler anlamlıdır (p = .000). Ayrıca KMO değeri .76 (p = .000) olarak hesaplanmıştır. KMO değeri örneklem büyüklüğünün açımlyıcı faktör analizi için yeterli olduğunu göstermektedir.

Açımlyıcı faktör analizi sonucuna göre ölçek maddeleri özdeğeri 1'den büyük iki faktör altında toplanmıştır. Faktörlere ait özdeğerler incelendiğinde birinci faktörün

özdeğerinin 2.66, ikinci faktörün özdeğerinin 2.52 olduğu bulunmuştur. İlk faktör varyansın %21.81'ini,iki faktör birlikte ise %43.26'sını açıklamaktadır.

Açımlayıcı faktör analizi sonuçları incelendiğinde bir maddenin birden fazla faktörde .10'dan az farkla yer aldığı yani binişik madde olduğu belirlenmiştir (Büyüköztürk, 2015). Madde faktör yükü kesme noktası .32 olarak ele alınmış ve bu değer altında yüklenen bir maddenin olmadığı görülmüştür (Tabachnick ve Fidell, 2015). Birden fazla faktörde .10'dan az farkla yer alan binişik maddenin ise analizden çıkarılmasına karar verilmiştir. Bu bağlamda binişik olduğu belirlenen 1. madde analizden çıkarılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ortaya çıkan iki faktörlü ve 11 maddeli DETÖ'nün maddeleri ve maddelere ilişkin faktör yükleri aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 2

DETÖ'nün 11 Maddeli Yapısına İlişkin Faktör Yük Değerleri

Madde Numarası	Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Dijital Medya Risklerinden Koruma
M6	.65	
M10	.64	
M2	.58	
M5	.56	
M12	.39	
M3		.63
M4		.62
M7		.59
M11		.58
M8		.51
M9		.41
Özdeğer	2.62	23.89
Açıklanan Varyans	2.35	21.44

Tablo 2'de görüldüğü üzere, dijital medyanın etkili kullanımını onaylama alt boyutunun faktör yükleri .65 ile .39, dijital medya risklerinden koruma alt boyutunun yükleri .63 ile .41 arasında değişmektedir. 11 madde ve iki faktörden oluşan yapı toplam varyansın

%45.33'ünü açıklamaktadır. DETÖ'nün güvenilirliğini belirlemek amacıyla hesaplanan Cronbach alfa iç-tutarlılık katsayısı alt boyutlar için sırasıyla .70 ve .71 olarak hesaplanmıştır.

4. Verilerin Çözümlemesi

Bu araştırmada, ebeveynlerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ile dijital ebeveynliğe yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma verileri analiz edilmeden önce, her bir ölçek için mevcut araştırmanın veri seti üzerinden geçerlik ve güvenilirlik analizleri tekrarlanmıştır. Yapı geçerliğini belirlemek amacıyla uygulanan doğrulayıcı faktör analizi, Jamovi 1.6.23 programı ile gerçekleştirilmiştir. Güvenirlik analizleri ile betimsel istatistikler ve çoklu doğrusal regresyon analizleri SPSS 22.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır.

Veriler çözümlenmeye başlamadan önce veri seti analizler için hazır hale getirilmiştir. Öncelikle araştırma değişkenlerine ilişkin hatalı veri girişi olup olmadığı kontrol edilmiştir. Devamında, kayıp değer analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri çevrimiçi yolla toplanmıştır. Verileri çevrimiçi ortamda toplamanın avantajlarından bir tanesi maddelerin işaretlenmesinin zorunlu kılınabilmesidir. Dolayısıyla veri setinde kayıp veri bulunmamaktadır.

Veriler analiz edilmeden önce uç değer analizine geçilmiştir. Bu araştırmada hem tek değişkenli uç değerler belirlenmiştir. Tek değişkenli uç değerlerin belirlenmesinde standartlaştırılmış z puanları kullanılmıştır. Değişkenlerin tümüne ait z puanları hesaplanmış, ± 3 aralığı dışında bulunan değerler tek değişkenli uç değer olarak kabul edilmiştir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2021). Tek değişkenli uç değer olduğu belirlenen 123 değer veri setinden çıkarılmıştır.

Analizde kullanılan değişkenlerin normalliğinin belirlenmesinde histogram grafikleri, basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir. Değişkenler (psikolojik sağlamlık, dijital ebeveynlik tutumları) için incelenen histogram grafikleri normal dağılım görüntüsüne sahiptir. Ayrıca değişkenlerin basıklık ve çarpıklık katsayıları incelenmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1.5 ve +1.5 arasında değerler alması dağılımın normal olduğunun göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2015). Tablo 3'te değişkenlere ilişkin aritmetik ortalama, mod, medyan, basıklık ve çarpıklık değerleri sunulmaktadır. Buna göre, basıklık ve

çarpıklık katsayıları incelendiğinde, değişkenlerin tümünün normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 3.

Değişkenler İçin Normallik Değerleri

	n	X	Medyan	Mod	Çarpıklık	Basıklık
Psikolojik Sağlamlık	3057	20.55	20.00	18.00	.44	-.16
Dijital Ebeveynlik Tutumu	3057	46.75	47.00	47.00	-.55	-.05
Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	3057	21.10	22.00	25.00	-.79	-.01
Dijital Medya Risklerinden Koruma	3057	25.64	26.00	30.00	-.83	-.10

Araştırmada kullanılan analizler bağımsız örneklem için t testi, one-way ANOVA ve Pearson Korelasyon katsayısı hesaplama analizleridir. Her bir analiz gerçekleştirilmeden önce bağımlı değişkenlerin (psikolojik sağlamlık, dijital ebeveynlik tutumu, dijital medyanın etkili kullanımını onaylama, dijital medyanın risklerinden koruma) bağımsız değişkenin (ebeveynin cinsiyeti, çocuğun cinsiyeti, ebeveynin yaşı, ebeveynin çocuk sayısı, ebeveynin eğitim durumu, gelir durumu, çocuğun devam ettiği okul kademesi) alt kategorilerinde normal dağılıma sahip olma durumu incelenmiştir. Tüm bağımlı değişkenlerin bağımsız değişkenlerin alt kategorilerinde normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Normallik varsayımı karşılandıktan sonra t testleri ve one-way ANOVA analizleri için varyansların homojenliği durumu incelenmiştir. One-way ANOVA analizlerinde varyansların homojen olduğu durumlarda post-hoc analizi için Tukey analizi kullanılırken, varyansların homojen olmadığı durumlarda Tamhane's 2 analizi kullanılmıştır.

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, öncelikle araştırmada ele alınan değişkenlere ilişkin betimsel istatistiklere ve araştırmanın amacına yönelik elde edilen bulgular sunulmuştur. Sonrasında ise, araştırmada elde edilen bulgular alanyazın ışığında yorumlanmıştır.

1. Araştırma Değişkenlerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Araştırma katılımcılarına yönelik betimsel istatistikler Tablo 1’de sunulmaktadır. Araştırmanın bağımlı değişkenlerine ilişkin en düşük puan, en yüksek puan, aritmetik ortalama, medyan, mod ve standart sapma bilgileri Tablo 5’te sunulmaktadır.

Tablo 5

Bağımlı Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler

	n	En düşük puan	En yüksek puan	X	Medyan	Mod	Ss
Psikolojik Sağlamlık	3057	8	30	20.55	20.00	18.00	4.23
Dijital Ebeveynlik Tutumu	3057	27	55	46.75	47.00	47.00	5.14
Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	3057	9	25	21.10	22.00	25.00	3.42
Dijital Medya Risklerinden Koruma	3057	13	30	25.64	26.00	30.00	3.99

Not: n= Veri sayısı; X= Katılımcı puanlarının aritmetik ortalaması; Ss= Katılımcı puanlarının standart sapması

Tablo 5 incelendiğinde, psikolojik sağlamlık değişkeni için en düşük puanın 8, en yüksek puanın ise 30 olduğu, aritmetik ortalamasının 20.55 ve standart sapmanın 4.23 olduğu görülmektedir. Dijital ebeveynlik tutumu değişkeni için ise, en düşük puan 27 en yüksek puan ise 55’tir. Katılımcıların dijital ebeveynlik tutumu puan ortalamaları 46.75 ve puanların standart sapması 5.14’tür. Dijital medyanın etkili kullanımını onaylama değişkeni için en

düşük puanın 9, en yüksek puanın ise 25 olduğu görülmektedir. Katılımcıların dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puan ortalamaları 21.10, puanların standart sapması ise 3.42'dir. Dijital medya risklerinden koruma değişkeni için en düşük puanın 13, en yüksek puanın ise 30 olduğu görülmektedir. Katılımcıların dijital medya risklerinden koruma puan ortalamaları 25.64, puanların standart sapması ise 3.99'dur.

2. Ebeveynlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Tablo 6

Psikolojik Sağlık Puanlarının Ebeveynin Cinsiyetine Göre T-Testi Sonuçları

	N	X	S	sd	t	P
Kadın	2664	20,4850	4,22407	3055	2,421	.016
Erkek	393	21,0382	4,25358			

Ebeveynlerin psikolojik sağlık düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılaşma durumlarına yönelik T testi analizi sonuçları Tablo 6'da sunulmaktadır. Ebeveynlerin psikolojik sağlık düzeyleri ile ebeveynin cinsiyetine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Buna göre, babaların psikolojik sağlık düzeyleri annelerden daha yüksek bulunmuştur.

Ebeveynlerin psikolojik sağlık düzeylerinin çocuğun cinsiyetine göre farklılaşma durumu incelenmiştir. Analiz sonuçları çocuğun cinsiyetinin ebeveynin psikolojik sağlık düzeyi üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığını göstermektedir. Öte yandan, ebeveynin yaşının da psikolojik sağlık düzeyi üzerinde etkili olmadığı görülmektedir.

Psikolojik sağlık konusu cinsiyet bağlamında ele alındığında alanyazında farklı sonuçlara rastlanmaktadır. Farklı kültürlerde ve örneklemelerde, erkeklerin psikolojik sağlık düzeylerinin kadınlardan daha yüksek olduğuna yönelik bulgular olduğu gibi (Erdoğan ve ark. 2015, Hirani ve ark. 2016, Sambu ve Mhongo 2019), cinsiyete göre bir farklılık olmadığına yönelik araştırma sonuçları da mevcuttur (Terzi 2008, Özer 2013, Aydın ve Egemberdiyava 2018, Arıdağ ve Seydaoğulları 2019). Bu farklılıklar kültürlere göre cinsiyet rolleri ile ya da yaşla ilgili olarak açıklanmaktadır.

Ebeveynin psikolojik sağlamlık düzeyinin gelir durumuna göre incelenmesine yönelik ANOVA sonuçları Tablo 7’de sunulmaktadır.

Tablo 7

Ebeveynin Psikolojik Sağlamlık Puanlarının Gelir Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	1012.82	2	506.41	28.800	.00	AÜY>AÜ AÜY>AÜD
Gruplarıçi	53699.80	3054	17.58			
Toplam	54712.62	3056				

Not: AÜY=Asgari Ücretten Yüksek, AÜ= Asgari Ücret, AÜD=Asgari Ücretten Düşük

Tablo 7’de sunulan bulgular ebeveynin psikolojik sağlamlık düzeyinin gelir durumuna göre farklılaştığını göstermektedir. Buna göre, gelir düzeyi asgari ücretten yüksek olan ebeveynlerin psikolojik sağlamlık düzeyleri gelir durumu asgari ücret olan ve gelir durumu asgari ücretten daha düşük olan ebeveynlerin psikolojik sağlamlıklarından daha yüksektir.

Elsel(2019) ‘in yaptığı araştırma sonucunda yetişkin bireylerin gelir düzeylerine göre gelir düzeyi arttıkça özgüven ve psikolojik sağlamlık düzeyleri artma eğilimindedir. Bu araştırma yapılan çalışma sonucunu desteklemektedir.

Tablo 8 ebeveynin psikolojik sağlamlık düzeyinin ocuk sayısına göre ANOVA sonuçlarını sunmaktadır.

Tablo 8

Ebeveynin Psikolojik Sağlamlık Puanlarının ocuk Sayısına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	578.68	6	96.44	5.434	.000	1>2,3,5,7
Gruplarıçi	54133.93	3050	17.74			
Toplam	54712.62	3056				

Not: 1=1 ocuk, 2= 2 ocuk, 3=3 ocuk, 7=7 ve daha fazla ocuk

Tablo 8’de ulaşılan bulgular ebeveynin ocuk sayısı arttıkça psikolojik sağlamlık düzeyinin düştüğünü göstermektedir. Buna göre yalnızca bir çocuğu olan ebeveynlerin psikolojik sağlamlık düzeyleri, iki çocuğu,  çocuğu, beş çocuğu ve yedi ve daha fazla çocuğu olan ebeveynlerden anlamlı olarak daha yüksektir.

Sımsıkı ve şendil (2014), yaptıkları araştırmaya göre ocuk sayısı arttıkça ocuk bakım oranının düştüğü ve ebeveynlerin psikolojik sağlamlık düzeyinin düştüğü bulunmuştur.

Yaşayanlar(2018), yaptığı araştırmaya göre ocuk sayısı ile ebeveynlerin psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu araştırma sonucu yapılan çalışmayı destekler niteliktedir.

Tablo 9 ebeveynin psikolojik sağlamlık düzeyinin eğitim durumuna göre ANOVA sonuçlarını sunmaktadır.

Tablo 9

Ebeveynin Psikolojik Sağlamlık Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	1456.31	5	291.26	16.686	.000	Lise>İ.O, O.O
Gruplarıçi	53256.31	3051	17.45			niversite> İ.O., O.O.
Toplam	54712.62	3056				

Not: Lise= Lise mezunu, İ.O.= İlkokul mezunu, O.O.= Ortaokul mezunu

Tablo 9’da ulaşılan bulgular, ebeveynin psikolojik sağlamlık düzeyinin eğitim düzeyinden etkilendiğini göstermektedir. Buna göre, lise ve niversite mezunu olan ebeveynlerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ilkokul ve ortaokul mezunu olan ebeveynlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinden anlamlı olarak yüksektir. Ebeveynin eğitim düzeyi arttıkça psikolojik sağlamlığı artmaktadır.

Keskin(2021), yaptığı araştırmaya göre ebeveynlerin öğrenim durumu arttıkça psikolojik sağlamlık düzeyinin arttığı sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda yapılan araştırma sonucunu desteklemektedir.

Tablo 10 ebeveynin psikolojik sağlamlık düzeyinin çocuğunun devam ettiği okul kademesine göre ANOVA sonuçlarını sunmaktadır.

Tablo 10

Ebeveynin Psikolojik Sağlamlık Puanlarının Çocuğun Devam Ettiği Eğitim Kademesine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	398.15	3	132.71	7.460	.000	İ.O.>O.O.
Gruplarıçi	54314.47	3053	17.79			
Toplam	54712.62	3056				

Not: İ.O. = İlkokul, O.O. = Ortaokul

Tablo 10'da ulaşılan bulgular, ebeveynin psikolojik sağlamlık düzeyinin çocuğunun devam ettiği okul kademesine göre değiştini göstermektedir. Buna göre, çocuğu ilkokul kademesinde eğitim gören ebeveynlerin psikolojik sağlamlık düzeyleri, çocuğu ortaokul kademesinde eğitim gören ebeveynlerin psikolojik sağlamlık düzeyinden anlamlı olarak yüksektir.

Bu çalışmada ise durumun nedeni olarak çocuğu ortaokul kademesinde eğitim gören ebeveynlerin çocuklarının ergenlik dönemine uyum ve sınav stresi ile ilgili zorlukların ebeveynlerin de psikolojik sağlamlıklarını etkilemiş olabileceği düşünölmektedir. Bu konuda daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

3. Ebeveynlerin Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama

Düzeylerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Tablo 11

Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama Puanlarının Ebeveynin Cinsiyetine Göre T-Testi Sonuçları

	N	X	S	sd	t	P
Kadın	2664	21.0571	3.40987	3055	2.166	.03
Erkek	393	21.4580	3.52815			

Tablo 11’de ulaşılan bulgular ebeveynin cinsiyetinin, çocuğunun dijital medyayı etkili kullanmasını onaylama durumu üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu göstermektedir. Buna göre, erkek ebeveynler çocuklarının dijital medyayı etkili kullanmasını daha fazla desteklemektedirler.

Manap (2020) da yapmış olduğu araştırmaya göre kadın ebeveynlerin verimli kullanım ve risklerden koruma düzeylerinin erkek ebeveynlerinden daha yüksek olduğunu bulmuştur.

Araştırma bulguları çocuğun cinsiyetinin ve ebeveynin yaşının, dijital medyayı etkili kullanmasına yönelik ebeveyn tutumu üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığını göstermektedir.

Tablo 12 ebeveynin dijital medyanın etkili kullanımına yönelik tutumunun gelir durumuna göre ANOVA sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 12

Ebeveynin Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama Puanlarının Gelir Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	129.995	2	64.99	5.550	.004	A.Ü.Y.>A.Ü.
Gruplarıçi	35767.94	3054	11.71			
Toplam	35897.94	3056				

Not: AÜY=Asgari Ücretten Yüksek, AÜ= Asgari Ücret.

Tablo 12’de sunulan ANOVA sonuçlarına göre, gelir durumu ebeveynin çocuğunun dijital medyayı etkili kullanmasını onaylamaya yönelik tutumu üzerinde etkilidir. Buna göre, gelir durumu asgari ücretten yüksek olan ebeveynler, gelir durumu asgari ücret olanlara göre etkili kullanımı daha fazla onaylamaktadırlar.

Budak (2020) yapmış olduğu araştırmada gelir durumunun ailelerin uyguladıkları stratejilerde anlamlı bir fark bulunmadığını bulgulamıştır.

Bu çalışmada ise durumun nedeni olarak ekonomik olarak belli bir düzeyin altında kalan ailelerin çalışma düzen ve saatlerinin etkili olmuş olabileceği düşünölmektedir.

Çalışmanın yapıldığı bölge göz önüne alındığında vardiyalı çalışan işçi ailelerin yoğun olduğu görülmektedir. Bu aileler çocuklarının dijital medyayı etkili kullanmasına yönelik bir tavır takınamıyor olabilirler. Ekonomik olarak daha iyi durumda olan ailelerin diğer sosyoekonomik değişkenlerin de etkisi ile birlikte çocuklarına etkili dijital medya kullanımı konusunda yardımcı oldukları düşünülmektedir.

Yapılan başka bir çalışmada gelir ve eğitim düzeyi yüksek ailelerin düşük ailelere göre çocuklarının dijital etkileşimlerine daha çok yardımcı oldukları bulgulanmıştır (Rideout ve Katz 2016; akt. Budak 2020).

Tablo 13 ebeveynin dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanlarının çocuk sayısına göre ANOVA sonuçlarını sunmaktadır.

Tablo 13

Ebeveynin Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama Puanlarının Çocuk Sayısına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	406.00	6	67.66	5.815	,000	1>5,7 2>5,7
Gruplarıçi	35491.94	3050	11.63			
Toplam	35897.94	3056				

Not: 1=1 çocuk, 2= 2 çocuk, 5=5 çocuk, 7=7 ve daha fazla çocuk

Tablo 13'te sunulmakta olan ANOVA bulgularına göre, ebeveynin kaç çocuğunun olduğu, çocuğunun dijital medyayı kullanmasına yönelik tutumları üzerinde etkilidir. Buna göre, bir ve iki çocuğu olan ebeveynler, beş ile yedi ve daha fazla çocuğu olan ebeveynlerden anlamlı olarak daha fazla çocuklarının medyayı etkili kullanmalarını desteklemektedirler.

Çocuk sayısı arttıkça bir çocuğa ayrılan ilgi ve zamanın azalması nedeniyle aileler daha fazla çocuğa sahip olduklarında çocuklarının dijital medyayı ne kadar doğru kullandıklarını gözlemlemiyor olabilirler.

Tablo 14 ebeveynin dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanlarının ebeveynin eğitim durumuna göre ANOVA sonuçlarını sunmaktadır.

Tablo 14

Ebeveynin Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama Puanlarının Ebeveynin Eğitim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	444.35	5	88.87	7.648	.000	Üni>İ.O., O.O. Lise>O.O.
Gruplariçi	35453.58	3051	11.62			
Toplam	35897.94	3056				

Not: Üni= Üniversite mezunu, Lise= Lise mezunu, İ.O.= İlkokul mezunu, O.O.= Ortaokul mezunu

Tablo 14’te sunulan ANOVA bulguları, ebeveynin eğitim düzeyinin, çocuğunun dijital medyayı etkili kullanmasına yönelik tutumu üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya yol açtığı görülmektedir. Buna göre, üniversite mezunu olan ebeveynler, ilkokul ve ortaokul mezunu olan ebeveynlerden daha olumlu tutumlara sahiptir. Benzer biçimde, lise mezunu olan ebeveynler de ortaokul mezunu olan ebeveynlerden daha olumlu tutumlara sahiptir.

Manap (2020) dijital medyayı kullanım ve dijital ebeveynliğin eğitim düzeyi bazında farklı sonuçlara ulaşıldığını belirtmektedir.

Yapılan çalışmada eğitim düzeyi arttıkça tutumların daha olumlu olduğu görülmektedir. Bunun nedeni konu hakkında bilgisi artan ebeveynlerin olumsuz tutumlarının azalması nedeniyle olabilir. Bilgi arttıkça kişilerin kontrol duygusu artıyor olabilir.

Analiz sonuçları çocuğun devam ettiği okul kademesinin ebeveynin dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığını ortaya koymaktadır.

4. Ebeveynlerin Dijital Medya Risklerinden Koruma

Düzeylerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Tablo 15

Dijital Medya Risklerinden Koruma Puanlarının Ebeveynin Cinsiyetine Göre T-Testi Sonuçları

	N	X	S	sd	t	P
Kadın	2664	25.8258	3.90293	3055	6.596	.00
Erkek	393	24.4122	4.37211			

Tablo 15'te sunulan bulgular dijital medyanın risklerinden koruma puanlarının ebeveynin cinsiyetine göre farklılaştığını göstermektedir. Buna göre, anneler babalara göre daha fazla risklerden koruma eğilimi göstermektedirler.

Manap (2020) yaptığı çalışmada annelerin lehine bir sonuç bulgulamışken Durak (2019) cinsiyetlere yönelik anlamlı bir fark olmadığı bulgusuna ulaşmıştır.

Bu çalışma Manap (2020) bulgusu ile uyumludur. Annelerin çocukları risklerden koruma eğiliminin yüksek olması annelerin çocuklarla daha çok ilgileniyor olması ile ilişkili olabilir.

Tablo 16 dijital medyanın risklerinden koruma puanlarının çocuğun cinsiyetine göre T testi sonuçlarını sunmaktadır.

Tablo 16

Dijital Medya Risklerinden Koruma Puanlarının Çocuğun Cinsiyetine Göre T-Testi Sonuçları

	N	X	S	sd	t	P
Kadın	1537	25.3689	4.08598	3055	3.841	.00
Erkek	1520	25.9224	3.87976			

Tablo 16'da sunulmakta olan T testi bulgularına göre, ebeveynin dijital medyanın risklerinden korumaya yönelik tutumu çocuğun cinsiyetine göre anlamlı olarak

farklılaşmaktadır. Buna göre, erkek çocuğu olan ebeveynler kız çocuğu olan ebeveynlere göre daha fazla dijital medyanın risklerinden koruma eğilimi göstermektedirler.

Durak (2019) yaptığı araştırmada dijital medyanın risklerinden koruma ebeveyn davranışını ebeveyn arabuluculuğu olarak incelemiş ve bu çalışmada ulaşılan sonuçtan farklı olarak cinsiyet değişkeninin ebeveynlerin arabuluculuk puanlarında anlamlı bir farklılık olmadığını görmüştür.

Şahin Konaş (2021) araştırmasında dijital ebeveynlik tutumlarının çocuklarının cinsiyetine göre bir farklılaşma olmadığını bulgulamıştır.

Yapılan çalışmadaki farklılığı anlayabilmek için ebeveynlerin dijital ebeveynlik becerileri ile birlikte çocukların cinsiyete göre dijital medyayı nasıl kullandıklarını da ölçen çalışmalar yapılabilir.

Tablo 17 ebeveynlerin dijital medya risklerinden koruma puanlarının ebeveynin yaşına göre ANOVA sonuçlarını sunmaktadır.

Tablo 17

Ebeveynin Dijital Medya Risklerinden Koruma Puanlarının Ebeveynin Yaşına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	466.64	4	116.66	7.375	.000	26-35>36-45, 46-59
Gruplarıçi	48276.13	3052	15.81			
Toplam	48742.77	3056				

Not: 26-35= 26-35 yaş arasında olan ebeveynler, 36-45=36-45 yaş arasında olan ebeveynler, 46-59= 49-59 yaş arasında olan ebeveynler

ANOVA bulguları, ebeveynin yaşının çocuğunu dijital medyanın risklerinden koruma konusunda anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğunu göstermektedir. Buna göre, yaşı 26-35 arasında olan ebeveynler, 36-45 arasında ve 46-59 yaş arasında olan ebeveynlerden daha fazla korumaktadır. Ebeveynin yaşı küçüldükçe dijital medyanın risklerinden korumanın arttığı söylenebilir.

Durak (2020) araştırmasında 31-40 yaş arasındaki ebeveynlerin en yüksek puana ulaştığını bulgularken en düşük puan alan grup 20-30 yaş arasındaki ebeveynler olmuştur.

Yapılmış olan bu çalışmada yaş grupları daha farklı bir şekilde ayrılarak 26-35 yaş arası ebeveynlerin çocuklarını daha çok dijital medyanın risklerinden koruduğu görülmektedir. Bunun nedeni bu grubun dijital dünyaya diğer gruplardan daha fazla haberdar olması nedeni ile farkındalıklarının daha fazla olması olabilir.

Tablo 18 ebeveynin dijital medyanın risklerinden koruma puanlarının gelir durumuna göre ANOVA sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 18

Ebeveynin Dijital Medya Risklerinden Koruma Puanlarının Gelir Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	139.57	2	69.78	4.385	.013	A.Ü.Y.>A.Ü.D.
Gruplarıçi	48603.20	3054	15.91			
Toplam	48742.77	3056				

Not: A.Ü.Y.= Asgari Ücretten Yüksek, A.Ü.D.= Asgari Ücretten Düşük

Tablo 18'e göre, ebeveynin gelir durumu çocuğunu dijital medya risklerinden koruma konusundaki tutumu üzerinde etkilidir. Buna göre, gelir durumu asgari ücretin üstünde olan ebeveynler gelir durumu asgari ücretten düşük olan ebeveynlerden anlamlı olarak daha fazla koruma eğilimi göstermektedirler.

Tablo 19 ebeveynin dijital medyanın risklerinden koruma puanlarının ebeveynin çocuk sayısına göre ANOVA sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 19

Ebeveynin Dijital Medya Risklerinden Koruma Puanlarının Çocuk Sayısına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	446.53	6	74.42	4.700	.000	1>2,3,7.
Gruplarıçi	48296.24	3050	15.83			
Toplam	48742.77	3056				

Not: 1= 1 çocuk, 2=2 çocuk, 3=3 çocuk, 7= 7 ve daha fazla çocuk

Tablo 19’da sunulan ANOVA sonuçlarına göre, ebeveynin dijital risklerden koruma puanları çocuk sayısına göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir. Bir, iki ya da üç çocuğu olan ebeveynler yedi ve daha fazla çocuğu olan ebeveynlere göre daha fazla koruma eğilimi sergilemektedirler. Ebeveynin çocuk sayısı arttıkça çocuklarını dijital medyanın risklerinden koruma eğilimi azalmaktadır.

Araştırma bulguları ebeveynin eğitim düzeyinin çocuğunu dijital medyadaki risklerden koruması üzerinde anlamlı bir farka sebep olmadığını göstermiştir.

Tablo 20 ebeveynin dijital medyanın risklerinden koruma puanlarının çocuğun devam ettiği eğitim kademesine göre ANOVA sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 20

Ebeveynin Dijital Medya Risklerinden Koruma Puanlarının Çocuğun Devam Ettiği Eğitim Kademesine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	847.39	3	282.46	18.00	.000	O.Ö., İ.O.>O.O., Lise O.O.> Lise
Gruplarıçi	47895.37	3053	15.68			
Toplam	48742.77	3056				

Not: O.Ö.= Okulöncesi, İ.O.= İlkokul, O.O.= Ortaokul.

Tablo 20’de sunulan ANOVA bulguları, çocuğun devam ettiği okul kademesinin ebeveynin dijital medyanın risklerinden koruması üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğunu göstermektedir. Buna göre, çocuğu okulöncesine ve ilkokula devam eden ebeveynler, çocuğu ortaokul ve liseye devam edenlere göre çocuklarını dijital medyanın risklerinden daha fazla korumaktadırlar. Çocuğu ortaokula devam eden ebeveynler ise çocuğu liseye devam eden ebeveynlere göre daha fazla koruma eğilimi göstermektedirler. Çocuğun eğitim düzeyi arttıkça ebeveynin koruma eğilimi azalmaktadır.

Tablo 21 araştırmanın bağımlı değişkenleri olan psikolojik sağlamlık, dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ve dijital medya risklerinden koruma değişkenleri arasındaki ilişkileri göstermektedir.

5. Dijital Ebeveynlik Tutumları ve Psikolojik Sağlamlık Arasındaki İlişkiler

Tablo 21

Bağımlı Değişkenler Arasındaki Pearson Korelasyon Katsayıları

	1	2	3
1. Psikolojik Sağlamlık	1		
2. Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	.12**	1	
3. Dijital Medya Risklerinden Koruma	-.08**	-.04**	1

** $p < .001$

Bağımlı değişkenler arasındaki ilişkiler incelendiğinde psikolojik sağlamlık ve dijital medyanın etkili kullanımını onaylama arasında pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir. Dijital medya risklerinden koruma ile psikolojik sağlamlık arasında negatif yönde düşük düzeyde bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir. Bu durum ebeveynin psikolojik sağlamlık düzeyi yükseldikçe, çocuğunun dijital medyayı etkili şekilde kullanmasını onaylama eğiliminin arttığını göstermektedir. Öte yandan ebeveynin psikolojik sağlamlık düzeyi arttıkça çocuğunu dijital medyanın risklerinden koruma eğilimi azalmaktadır.

BÖLÜM 4

SONUÇ ve ÖNERİLER

1. Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen bulgulara ait sonuçlar sırasıyla aşağıda verilmiştir.

- Ebeveynlerin psikolojik sağlık düzeyleri ebeveynin cinsiyetine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Buna göre, babaların psikolojik sağlık düzeylerinin annelerden daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.
- Araştırmada sunulan bulgular ebeveynin psikolojik sağlık düzeyinin gelir durumuna göre farklılaştığını göstermektedir. Buna göre, gelir düzeyi asgari ücretten yüksek olan ebeveynlerin psikolojik sağlık düzeyleri gelir durumu asgari ücret olan ve gelir durumu asgari ücretten daha düşük olan ebeveynlerin psikolojik sağlık durumlarından daha yüksektir.
- Araştırmada ulaşılan bulgular ebeveynin çocuk sayısı arttıkça psikolojik sağlık düzeyinin düştüğünü göstermektedir. Bu doğrultuda, yalnızca bir çocuğu olan ebeveynlerin psikolojik sağlık düzeyleri, iki çocuğu, üç çocuğu, beş çocuğu ve yedi ve daha fazla çocuğu olan ebeveynlerden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Araştırmada elde edilen bulgular, ebeveynin psikolojik sağlık düzeyinin eğitim düzeyinden etkilendiğini göstermektedir. Buna göre, lise ve üniversite mezunu olan ebeveynlerin psikolojik sağlık düzeyleri ilkokul ve ortaokul mezunu olan ebeveynlerin psikolojik sağlık düzeylerinden anlamlı olarak yüksektir. Ebeveynin eğitim düzeyi arttıkça psikolojik sağlamlığı artmaktadır.
- Bulgular, ebeveynin psikolojik sağlık düzeyinin çocuğunun devam ettiği okul kademesine göre değiştiğini göstermektedir. Buna göre çocuğu ilkokul kademesinde eğitim gören ebeveynlerin psikolojik sağlık düzeyleri, çocuğu ortaokul kademesinde eğitim gören ebeveynlerin psikolojik sağlık düzeyinden anlamlı olarak yüksektir.
- Araştırmada ulaşılan bulgular ebeveynin cinsiyetinin, çocuğunun dijital medyayı etkili kullanmasını onaylama durumu üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu göstermektedir. Buna göre, erkek ebeveynler çocuklarının dijital medyayı etkili kullanmasını daha fazla desteklemektedirler.

- Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre gelir durumu ebeveynin çocuğunun dijital medyayı etkili kullanmasını onaylamaya yönelik tutumu üzerinde etkilidir. Buna göre, gelir durumu asgari ücretten yüksek olan ebeveynler, gelir durumu asgari ücret olanlara göre etkili kullanımı daha fazla onaylamaktadırlar.
- Araştırma bulgularına göre, ebeveynin sahip olduğu çocuk sayısı, çocuğunun dijital medyayı kullanmasına yönelik tutumları üzerinde etkilidir. Buna göre, bir ve iki çocuğu olan ebeveynler, beş ile yedi ve daha fazla çocuğu olan ebeveynlerden anlamlı olarak daha fazla çocuklarının medyayı etkili kullanmalarını desteklemektedirler.
- Araştırmadan elde edilen bulgularda ebeveynin eğitim düzeyinin, çocuğunun dijital medyayı etkili kullanmasına yönelik tutumu üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya yol açtığı görülmektedir. Buna göre, üniversite mezunu olan ebeveynler, ilkokul ve ortaokul mezunu olan ebeveynlerden daha olumlu tutumlara sahiptir. Benzer biçimde, lise mezunu olan ebeveynler de ortaokul mezunu olan ebeveynlerden daha olumlu tutumlara sahiptir.
- Araştırmada sunulan bulgular dijital medyanın risklerinden koruma puanlarının ebeveynin cinsiyetine göre farklılaştığını göstermektedir. Buna göre, anneler babalara göre daha fazla risklerden koruma eğilimi göstermektedirler.
- Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre ebeveynin dijital medyanın risklerinden korumaya yönelik tutumu çocuğun cinsiyetine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Buna göre, erkek çocuğu olan ebeveynler kız çocuğu olan ebeveynlere göre daha fazla dijital medyanın risklerinden koruma eğilimi göstermektedirler.
- Araştırma sonuçları ebeveynin yaşının çocuğunu dijital medyanın risklerinden koruma konusunda anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğunu göstermektedir. Buna göre, yaşı 26-35 arasında olan ebeveynler, 36-45 arasında ve 46-59 yaş arasında olan ebeveynlerden daha fazla korumaktadır. Ebeveynin yaşı küçüldükçe dijital medyanın risklerinden korumanın arttığı söylenebilir.
- Ebeveynin gelir durumu çocuğunu dijital medya risklerinden koruma konusundaki tutumu üzerinde etkilidir. Buna göre, gelir durumu asgari ücretin üstünde olan ebeveynler gelir durumu asgari ücretten düşük olan ebeveynlerden anlamlı olarak daha fazla koruma eğilimi göstermektedirler.
- Bu araştırmanın bulgularına göre ebeveynin dijital risklerden koruma puanları çocuk sayısına göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir. Bir, iki ya da üç çocuğu olan ebeveynler yedi ve daha fazla çocuğu olan ebeveynlere göre daha fazla koruma eğilimi

sergilemektedirler. Ebeveynin çocuk sayısı arttıkça çocuklarını dijital medyanın risklerinden koruma eğilimi azalmaktadır.

- Araştırma sonuçları, çocuğun devam ettiği okul kademesinin ebeveynin dijital medyanın risklerinden koruması üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğunu göstermektedir. Buna göre, çocuğu okulöncesine ve ilkokula devam eden ebeveynler, çocuğu ortaokul ve liseye devam edenlere göre çocuklarını dijital medyanın risklerinden daha fazla korumaktadırlar. Çocuğu ortaokula devam eden ebeveynler ise çocuğu liseye devam eden ebeveynlere göre daha fazla koruma eğilimi göstermektedirler. Çocuğun eğitim düzeyi arttıkça ebeveynin koruma eğilimi azalmaktadır.
- Bu araştırmadaki bağımlı değişkenler arasındaki ilişkiler incelendiğinde psikolojik sağlamlık ve dijital medyanın etkili kullanımını onaylama arasında pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir. Dijital medya risklerinden koruma ile psikolojik sağlamlık arasında negatif yönde düşük düzeyde bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir. Bu durum ebeveynin psikolojik sağlamlık düzeyi yükseldikçe, çocuğunun dijital medyayı etkili şekilde kullanmasını onaylama eğiliminin arttığını göstermektedir. Öte yandan ebeveynin psikolojik sağlamlık düzeyi arttıkça çocuğunu dijital medyanın risklerinden koruma eğilimi azalmaktadır.

2. Öneriler

2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1. Psikolojik sağlamlığı yüksek bireylere sahip olmak için dışsal faktörler içinde yer alan aile içi ortam ve aile dışı ortamın geliştirilmesi gerekir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının belediyeler aracılığıyla ailelere ve genç nesle verilmek üzere bu yönde çalışmalar yürütmesi faydalı olabilir.
2. Ebeveynlerin dijital medyayı etkili kullanmasına ve çocuklarına da bunu öğretmesine yönelik psikoeğitim çalışmaları yapılması önerilebilir.
3. Okulöncesi, ilkokul, ortaokul ve lise kademelerinin okul psikolojik danışmanları çalıştıkları okulun veli ve öğrencileri ile dijital medya riskleri ve etkili kullanımı ile ilgili farkındalık çalışmaları yapabilir.
4. Eğitim kurumlarında, halk eğitim merkezlerinde psikolojik sağlamlık ve dijital medya kullanımı ile ilgili atölye çalışmaları yapılabilir.

5. Stres yönetimi, öz şefkat, duygu regülasyonu, esneklik becerileri geliştirme gibi psikolojik sağlamlığı etkileyen etkenlere yönelik grupla psikolojik danışma çalışmaları yapılarak velilerin psikolojik sağlamlığı artırılabilir.
6. Çok çocuklu ve sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan ebeveynlerin etkili ebeveyn olma konulu psikoeğitim programlarına katılım sağlayıp kendi yeterliklerini artırması faydalı olabilir.
7. Psikolojik sağlamlık konulu psikoeğitim programlarının evlilik öncesi anne ve baba olmak isteyen ebeveyn adaylarına halk eğitim merkezlerinde uygulanması önerilebilir.
8. Ebeveynlerin dijital medya kullanımını konusundaki öz düzenleme becerilerini geliştirmek amacıyla eğitimler tasarlanabilir.

2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Çocuğun eğitim kademesine göre ebeveynlerinin psikolojik sağlamlığının nasıl değiştiği ve buna nelerin sebep olabileceğine yönelik konularda araştırmalar yapılabilir.
2. Dijital ebeveynlik becerileri üzerine yapılan araştırmalar ülkemizde oldukça sınırlıdır. Dijital ebeveynliğin hangi değişkenler tarafından açıklanabileceğini belirlemeyi amaçlayan ilişkisel çalışmaların yaygınlaştırılması önerilebilir.
3. Ebeveynin psikolojik sağlamlığı aile sistemindeki birçok özellik ile ilişkili olsa da dijital ebeveynlik becerileri ile aralarında zayıf bir ilişki bulunmuştur. Dijital medyanın günümüz dünyasında kapladığı alan göz önüne alındığında dijital ebeveynliğin hangi psikolojik karakteristiklerle ilişkisinin olduğunu belirlemeyi amaçlayan araştırmalar tasarlanabilir. Öz-düzenleme, deneyimsel kaçınma, öz-yeterlik gibi karakteristikler örnek olarak verilebilir.

KAYNAKLAR

- Akar, A. (2018). *Psikolojik Sağlık Programının Ergenlerin Psikolojik Sağlık Düzeyine Etkisi*. Doktora tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akçay, D., ve Özcebe, H. (2012). Okul öncesi eğitim alan çocukların ve ailelerinin bilgisayar oyunu oynama alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Çocuk Dergisi*, 12(2), 66-71.
- Aktaş, B. (2018). *Ortaokul Öğrencilerinde İnternet Ve Dijital Oyun Bağımlılığının Psikolojik Sağlık Ve Saldırganlıkla İlişkisi*. Yüksek lisans tezi. Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kars.
- Akpınar, İ. (2021). *Ergenlerde Oyun Bağımlılığı İle Psikolojik Sağlık Ve Heyecan Arayışı Arasındaki İlişki*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Alıcı, E. (2010). Dışavurumcu etkinliklere dayalı grupla psikolojik danışma programının ebeveyn kaybı yaşayan 9-11 yaş çocuklarının travma sonrası stres düzeyine etkisi. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Arıkan, S.(2022). *Üniversite Öğrencilerinde Problemler Cep Telefonu Kullanımı İle Duygusal Öz-Yeterlik Ve Psikolojik Sağlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Aslan, F, E. (2020). *Çocukluk çağı travmalarının psikolojik sağlık ve umutsuzlukla ilişkisinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez Numarası: 660259).
- Ayas, T. ve Horzum, M. B. (2013). İlköğretim öğrencilerinin İnternet bağımlılığı ve aile İnternet tutumu. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 46-57.
- Aytaş, G., Kaplan, K. (2017). Medya okuryazarlığı bağlamında yeni okuryazarlıklar. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2),291-310.
- Baker, Ö. E. ve Kavşut, F. (2007). Akran zorbalığının yeni yüzü: Siber zorbalık. *Eurasian Journal of Educational Research*, 27, 31-42.
- Bayrak, T. (2017). Sosyal medyada dijital etik: Twitter’da şiddet içerikli iletilerin incelenmesi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 1(1), 32-46.
- Bayraklı, H. (2010). *Zihinsel engelli ve engelli olmayan çocuğa sahip annelerde yılmazlığa etki eden değişkenlerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez Numarası: 309512).

- Bilgiç, H. G., Duman, D., ve Seferoğlu, S. S. (2011). Dijital yerlilerin özellikleri ve çevrim içi ortamların tasarlanmasındaki etkileri. *Akademik Bilişim*, 2(4), 1-7.
- Bozkurt, F. (2017). *Çalışan Annelerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Suçluluk Ve Pişmanlık Duyguları, Psikolojik Sağlık Ve İyi Oluş Hali Üzerindeki Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi. İstanbul.
- Budak, K. S. (2020). *Okul öncesi dönem çocukları için dijital oyun bağımlılık eğilimi ölçeğinin ve dijital oyun ebeveyn rehberlik stratejileri ölçeğinin geliştirilmesi, problem davranışlarla ilişkisinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (21. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Coyne, S. M., Radesky, J., Collier, K. M., Gentile, D. A., Linder, J. R., Nathanson, A. I., and Rogers, J. (2017). *Parenting and digital media. Pediatrics*, 140(2), 112- 116.
- Çağlar, E. (2018). *Çocuk Ve Ergen Psikiyatrisi Polikliniğine Başvuran, Ebeveynleri Boşanmış Olan Ve Olmayan Çocukların Ruhsal Sorunlar, Psikolojik Sağlık, Öz-Kavramı Ve Ebeveyn Kabul/Reddi Açısından Ve Annelerinin Benlik Saygısı Ve Algılanan Sosyal Destek Açısından Karşılaştırılması*. Yayınlanmış Uzmanlık Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İzmir.
- Çelen, F. K., Çelik, A., ve Seferoğlu, S. S. (2011). *Çocukların internet kullanımları ve onları bekleyen çevrimiçi riskler*. XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, Malatya.
- Çimen Koçak, M. (2021). *Evli bireylerin psikolojik sağlık ile öz anlayış ve kişilerarası ilişkilerde bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez Numarası: 677145).
- Çokluk, Ö. S., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, S. (2021). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve LISREL Uygulamaları* (6. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Deniz, M. E. (2007). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Maya Akademi.
- Doğan, T. (2015). Kısa psikolojik sağlık ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 93-102.
- Doğan, T. ve Çötök, A. N. (2011). Oxford Mutluluk Ölçeği Kısa Formunun Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4, 165-172.
- Durak, A. (2019). *Ebeveyn arabuluculuğunun bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Keskin, E. (2021). *Son ergenlik dönemindeki bireylerde ebeveynin duygusal erişilebilirliği ve psikolojik sağlık arasındaki ilişkide duygusal özerkliğin biçimlendirici rolünün incelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

- Elsel, D. (2019). *Yetişkin Bireylerin Özgüvenleri İle Psikolojik Sağlık Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Eminağaoğlu, N. (2006). *Güç koşullarda yaşayan sokak çocuklarında dayanıklılık (sağlamlık)*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ege Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Eraslan Çapan, B. (2017). *Secure attachment and forgiveness: The Mediating role of psychological resilience*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 33(2), 280- 292.
- Eşgi, N. (2013). Dijital yerli çocukların ve dijital göçmen ebeveynlerinin internet bağımlılığına ilişkin algılarının karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 181-194.
- Fırat, B.(2021).*Evli Bireylerin Duygu Düzenleme Becerileri Ve Psikolojik Sağlık Düzeyleri İle Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gizir, C. A. (2004). *Academic Resilience: An Investigation Of Protective Factors Contributing To The Academic Achievement Of Eight Grade Students In Poverty*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gizir, C. A. (2007). Psikolojik sağlamlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler üzerine bir derleme çalışması.*Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28), 113-128.
- Gülay, H. (2008). *5-6 Yaş çocuklarına yönelik akran ilişkileri ölçeklerinin geçerlik güvenirlik çalışmaları ve akran ilişkilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Doktora tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez Numarası: 219965).
- Gürkan, U. (2006). *Grupla psikolojik danışmanın üniversite öğrencilerinin yılmazlık düzeyine etkisi* (Doktora tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez Numarası: 205194).
- İnan Kaya, G., Mutlu Bayraktar, D., Yılmaz, Ö. (2018). Dijital ebeveynlik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması.*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46, 149-173.
- Kabakçı Yurdakul, I., Dönmez, O., Yaman, F., Odabaşı, H.F., (2013).Dijital ebeveynlik ve değişen roller. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(4),883-896.
- Kahvecioğlu, K. (2016). *Özel yetenekli çocuğu olan ebeveynlerin psikolojik sağlamlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez Numarası: 432645).
- Kararımak, Ö. (2006). *Psikolojik sağlamlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler*. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3(26), 129-142.
- Kararımak, Ö. (2007a). *Investigation of personal qualities contributing to psychological resilience among earthquake survivors: A model testing study*. (Unpublished Doctorate Dissertation). Middle East Technical University, Ankara.

- Kararırmak, Ö. (2007b). *Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirliği: Travma örnekleminde doğrulayıcı faktör analizi*. IX. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Kitapçığı.
- Kararırmak, Ö., & Siviş Çetinkaya, R. (2008). *Modernizmden postmodernizme geçiş ve pozitif psikoloji*. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(30), 102-115.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kaya, F., Peker, A., Gündüz, B. (2016). Ortaokul öğrencilerinin psikolojik sağlamlığının eğitim stresi açısından incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 586-599.
- Lauricella, A. R., Barr, R., and Calvert, S. L. (2014). Parent-child interactions during traditional and computer storybook reading for children's comprehension: implications for electronic storybook design. *International Journal of Child Computer Interaction*, 2(1), 17-25.
- Lauricella, A. R., Wartella, E., and Rideout, V. J. (2015). Young children's screen time: The complex role of parent and child factors. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 36, 11-17.
- Livingstone, S., and Bober, M. (2005). *"Uk Children Go Online: Final Report Of Key Project Findings"*. 6. London School of Economics and Political Science, London, UK. http://eprints.lse.ac.uk/399/1/UKCGO_Final_report.pdf. (Erişim tarihi: 12.11.2014)
- Livingstone, S., and Bulger, M. E. (2014). A Global research agenda for children's rights in the digital age, *Journal of Children and Media*, 8(4), 317-335.
- Livingstone, S., and Helsper, E. (2008). Parental mediation and children's Internet use, *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 52(4), 581-599.
- Livingstone, S., and Helsper, E. (2010). Balancing opportunities and risks in teenagers' use of the Internet: The role of online skills and Internet self-efficacy. *New media & society*, 12(2), 309-329.
- Livingstone, S., Blum-Ross, A., Pavlick, J., and Ólafsson, K. (2018). In the digital home, how do parents support their children and who supports them? Parenting for a Digital Future: Survey Report 1. <http://blogs.lse.ac.uk/parenting4digitalfuture/2018/02/06/in-the-digital-home>. (Erişim Tarihi: 10.03.2018)
- Manap, A. (2020). *Anne Babalarda Dijital Ebeveynlik Farkındalığının İncelenmesi*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Manap, A., Durmuş, E. (2021). Dijital ebeveynlik farkındalığının çeşitli değişkenler, aile içi roller ve çocukta internet bağımlılığı açısından incelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 141-156.
- Marsh, A., Downs, J., and Cranor, L. (2017). Experts' views on digital parenting strategies (CMU-CyLab-17-002). https://kithub.cmu.edu/articles/Experts_Views_on_Digital_Parenting_Strategies_CMU-CyLab-17-002_/6467891 adresinden 04.04.2019'da alınmıştır.

- Öz, F. ve Bahadır Yılmaz, U. (2009). *Ruh sağlığının korunmasında önemli bir kavram psikolojik sağlamlık*. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 16(3), 82- 89.
- Seligman, M. E. P. (2002). *Positive Psychology, positive prevention and positive therapy*. In C. R. Snyder, & S. J. Lopez (Eds.), *Handbook of Positive Psychology* (p.: 3-9). New York: Oxford University Press.
- Selwyn, N. (2004). Exploring the role of children in adults' adoption and use of computers. *Information Technology & People*, 17(1), 53-70.
- Selwyn N. ve Odabaşı H. F. (2017). *Çocuklar Ve Gençlerin Dijital Yaşamla Mücadeleleri*, H. F. Odabaşı (Editör), *Dijital Yaşamda Çocuk*. Ankara. Pegem Akademi.
- Sezgin, K. (2016). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık ve dindarlık düzeylerinin incelenmesi* (Dicle Üniversitesi örneği) (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez Numarası: 429855).
- Sımsıkı, H. ve Şendil, G. (2014). *Baba Katılım Ölçeği'nin (BAKÖ) geliştirilmesi*, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(49), 104-123.
- Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., & Jennifer Bernard, J. (2008). The brief resilience scale: Assessing the ability to bounce back. *International Journal of Behavioral Medicine*, 15, 194–200.
- Şahin-Konaş, Z. (2021). *Dijital Hikâye Geliştirme Etkinliklerinin Ebeveynlerin Dijital Ebeveynlik Ve Teknoloji Kullanım Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bartın.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2015). *Çok Değişkenli İstatistiklerin Kullanımı*. (Çev. Edt. M. Baloğlu). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tanyeri, E. (2016). *23 Yaş ve üzeri heteroseksüel ve homoseksüel bireylerin erken dönem uyumsuz şemalarının ilişkilerde yüklenme tarzları ve psikolojik sağlamlık üzerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez Numarası: 441250).
- Tatarer, Z. (2020). *Çocuk ve ergenler için psikolojik sağlamlık programının baba kaybı yaşamış çocukların psikolojik sağlamlık düzeyine etkisi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez Numarası: 621744).
- Terzi, Ş. (2006) *Kendini toparlama gücü ölçeğinin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları*. *Türk PDR Dergisi*, 26, 77-86.
- Terzi, Ş. (2008). *Üniversite öğrencilerinde kendini toparlama gücü'nün içsel koruyucu faktörlerle ilişkisi*. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(35).
- Toprak, H. (2014). *Ergenlerde mutluluk ve yaşam doyumunun yordayıcısı olarak psikolojik sağlamlık ve psikolojik ihtiyaç doyumu* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez Numarası: 353103).
- Tümlü, G. Ü. (2012). *Psikolojik dayanıklılık düzeyleri farklı üniversite öğrencilerinin temas engellerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez Numarası: 314942).
- Yalçın, H., ve Duran, Z. (2017). *Çocukların iletişim araçları ve internet kullanma durumu ile aile-çocuk internet bağımlılık düzeyleri*. *Electronic Turkish Studies*, 12(23), 219-236

Yaman, F., Dönmez, O., Akbulut, Y., Kabakçı Yurdakul, I., Çoklar, A., N., Güyer, T. (2019). Ebeveynlerin dijital ebeveynlik yeterliklerinin çeşitli demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 44(199), 149-172.

Yaman, F. (2018). *Türkiye'deki Ebeveynlerin Dijital Ebeveynlik Öz Yeterliliklerinin İncelenmesi*. Doktora Tezi (Yayınlanmamış), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yaşayanlar, E. (2018). Evli ve boşanmış bireylerin psikolojik dayanıklılıklarının karşılaştırılması. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Nişantaşı Üniversitesi, İstanbul.

Yay, M. (2017). *Dijital ebeveynlik*. İstanbul: Yeşilay Yayınları.

EK 1. Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyetinizi belirtiniz.
 Kadın
 Erkek
2. Çocuğunuzun cinsiyetini belirtiniz.
 Kız
 Erkek
3. Yaşınızı belirtiniz.
 25 yaş ve altı
 26-35 yaş arası
 36-45 yaş arası
 46-59 yaş arası
 60 yaş ve üstü
4. Gelir durumunuzu belirtiniz.
 Asgari ücretten az
 Asgari ücret
 Asgari ücretten fazla
5. Kaç çocuğunuz var?
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7 ve fazlası
6. Eğitim durumunuz nedir?
 Okuryazar
 İlkokul
 Ortaokul
 Lise
 Üniversite
 Lisansüstü
7. Çocuğunuzun devam ettiği okul kademesini belirtiniz.
 Okulöncesi
 İlkokul
 Ortaokul
 Lise

**EK 2. Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği
(Örnek Maddeler)**

Maddeler		Hiç Uygun Değil	Uygun Değil	Biraz Uygun	Uygun	Tamamen Uygun
1.	Sıkıntılı zamanlardan sonra kendimi çabucak toparlayabilirim.	1	2	3	4	5
6.	Hayatımdaki olumsuzlukların etkisinden kurtulmam uzun zaman alır.	1	2	3	4	5

EK 3. Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği
(Örnek Maddeler)

Maddeler		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.	Çocuğumun teknolojik araçları faydalı bir amaç için kullanması beni memnun eder.	1	2	3	4	5
3.	Çocuğumun teknolojik araçları kullanması sonucu çevresi ile iletişiminin azalabileceğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
8.	Çocuğumun teknolojik araçları kullanırken geçirdiği zamanı sınırlamam gerektiğini düşünürüm.	1	2	3	4	5